

Περί απονομής του τίτλου, νομοθετικής κατοχύρωσης και άσκησης της δραστηριότητας του Αρχιτέκτονα

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος

1 Εισαγωγή

1.1 Γενικά

1.2 Αντικείμενο

1.2.1. Άρθρο 2 : Αρχιτέκτονες μηχανικοί

1.2.2. Άρθρο 4, παράγραφος 2

1.2.3. «Δημόσια ασφάλεια και δημόσιο συμφέρον»

Άρθρο 4, παράγραφος 3

1.3 Σκοπός

«Τεχνικά έργα ή τμήματα αυτών»

2. Σχέδιο Π.Δ. δια τα τεχνικά έργα της παραγράφου ΙΓ.12 του νόμου 4046/2012

2.1. Έχοντας υπ' όψιν

2.2. Σκοπός - ελεγχόμενα τεχνικά έργα ή τμήματα τεχνικών έργων

2.3. Επαγγελματικές δραστηριότητες και πτυχές αυτών

2.4. Επίπεδα και κριτήρια δημόσιας ασφάλειας και δημοσίου συμφέροντος

2.4.1. Γενικά

2.4.2. Έργα Πολιτικού Μηχανικού

2.4.3. Έργα Αρχιτέκτονα Μηχανικού

2.4.4. Έργα Τοπογράφου Μηχανικού

2.5. Κοινές δραστηριότητες Πολιτικών, Αρχιτεκτόνων και Τοπογράφων μηχανικών

2.5.1. Γενικά

2.5.2. Αντικείμενο μελέτης ένταξης - οριοθέτησης τεχνικού έργου και οικονομικοτεχνικής μελέτης σκοπιμότητας

2.5.3. Ειδικότητες των μηχανικών

2.6. Ειδικές απαιτήσεις και αποκλειστικές δραστηριότητες ανά ειδικότητα

2.6.1. Γενικά

2.7. Αποκλειστικές δραστηριότητες Αρχιτέκτονα μηχανικού

2.7.1. Γενικά

2.7.2. Πτυχές επαγγελματικής δραστηριότητας του Αρχιτέκτονα Μηχανικού

- 2.7.2.1. Αρχιτεκτονική κτιριακών έργων
- 2.7.2.2. Ειδικά Αρχιτεκτονικά έργα
- 2.7.2.3. Χωροτάκτης Μηχανικός
- 2.7.2.4. Πολεοδόμος Αρχιτέκτονας Μηχανικός

2.7.3. Περίγραμμα εργασιών Αρχιτέκτονα μηχανικού

2.7.4. Περιορισμοί κατά την άσκηση του επαγγέλματος του Αρχιτέκτονα Μηχανικού

2.7.5. Μεταβατικές διατάξεις

2.8. Διαδικασίες πρόσβασης στο επάγγελμα

2.8.1 Γενικά

2.8.2. Οι απαιτήσεις για την πρόσβαση στο επάγγελμα του αρχιτέκτονα μηχανικού

2.8.3. Συμπέρασμα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Μεθοδολογία διαμόρφωσης πεδίου άσκησης του επαγγέλματος του μηχανικού

A.1 Γενικά

A.2 Η αρχή της αναγκαιότητας

A.2.1. Οι συνταγματικές επιταγές

A.2.2 Η προστασία από τεχνικούς κινδύνους και οι νόμοι για το επάγγελμα του μηχανικού

A.2.3 Η αρχή της οικονομικής βιωσιμότητας

A.3. Η τήρηση της αρχής της μη εισαγωγής διακρίσεων

A.3.1. Η συνταγματική επιταγή

A.4. Η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας

A.4.1. Γενικά

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: Διεθνή Πρότυπα για την άσκηση του επαγγέλματος του Αρχιτέκτονα (UIA)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ: κριτήρια της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ: επίπεδα επαγγελματικών προσόντων της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε: Γνωστικό αντικείμενο Αρχιτέκτονα Μηχανικού

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε1 : ΠΤΥΧΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ – ΒΑΣΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε2 : ΠΤΥΧΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ3 : ΠΤΥΧΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΟΥ ΧΩΡΟΤΑΚΤΗ

Πρόλογος

Η εισήγηση αυτή αφορά στη σύνταξη σχεδίου για την παράγραφο ΙΓ.12 του νόμου 4243/2014 με έμφαση και αναλυτικότερη προσέγγιση στο επάγγελμα του Αρχιτέκτονα. Το πρώτο κεφάλαιο είναι γενικού χαρακτήρα και αφιερώνεται στην αποκωδικοποίηση και ερμηνεία των απαιτήσεων του νέου νόμου 4254/2014.

Στο κεφάλαιο 1 λοιπόν συνοψίζονται και οριοθετούνται οι απαιτήσεις της παραγράφου ΙΓ 12, ενώ στο κεφάλαιο 2 δίνεται σχέδιο ΠΔ της παραγράφου ΙΓ.12.

Η εισήγηση για την παράγραφο ΙΓ 12 περιλαμβάνει τους βασικούς άξονες για τη διαμόρφωση των νέων ΠΔ (τα οποία πρέπει να διαμορφώσει το ΤΕΕ) αναφορικά με την άσκηση του επαγγέλματος του Μηχανικού και αποτελεί μεθοδολογική προσέγγιση και πλαίσιο κατευθύνσεων για τη σύνταξη των ΠΔ.

2 Εισαγωγή

2.1 Γενικά

Με την ψήφιση του νόμου 4254/2014 με τίτλο:

«Μέτρα στήριξης και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο εφαρμογής του ν. 4046/2012 και άλλες διατάξεις»

και με βάση τις υποπαραγράφους:

ΣΤ.23: ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΙΓ.12: ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΥ

το επάγγελμα του μηχανικού αναθεωρείται ριζικά.

Για τις ρυθμίσεις που επαγγέλλονται και οι δύο υποπαραγράφοι προβλέπουν την έκδοση Προεδρικών Διαταγμάτων τα οποία προκύπτουν μετά από εισήγηση (Υποπαραγράφος Στ23) ή σύμφωνη γνώμη (Υποπαραγράφος ΙΓ.12) του ΤΕΕ. Το αναμφισβήτητο θετικό στοιχείο της τροποποίησης του νόμου του 1930 και η εισαγωγή της σύνδεσης του δικαιώματος με το γνωστικό αντικείμενο, τίθεται υπό αίρεση με τις προβλέψεις του άρθρου 4 .

Με τον τρόπο που ο νέος νόμος ορίζει την έννοια της μηχανικής καταργείται η απαίτηση του είδους της εκπαίδευσης και των χαρακτηριστικών του μηχανικού, που είχαν συσχετιστεί με την συνταγματική επιταγή της δημόσιας ασφάλειας και του δημοσίου συμφέροντος.

Η πρόβλεψη λοιπόν του νόμου για σύμφωνη γνώμη του ΤΕΕ στη διαμόρφωση των νέων όρων άσκησης του επαγγέλματος του μηχανικού, πρέπει και οφείλει να αξιοποιηθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στην κατεύθυνση της αποκατάστασης της συνταγματικής νομιμότητας.

2.2 Αντικείμενο

Η εισήγηση περιλαμβάνει ένα βασικό κεφάλαιο για το άνοιγμα της πρόσβασης άλλων ειδικοτήτων μηχανικών στο επάγγελμα του αρχιτέκτονα μηχανικού. Κάτι τέτοιο είναι απαραίτητο γιατί πολλές ειδικότητες μηχανικών οι οποίες δε φέρουν τον τίτλο του αρχιτέκτονα έχουν συνάφεια με το επάγγελμα αυτό σε επιμέρους θέματα και γι αυτό δεν θα πρέπει στο μέλλον να ασκούν επισήμως το επάγγελμα του αρχιτέκτονα μηχ. παρά μετά από γραπτές εξετάσεις, τουλάχιστον κατά ένα μέρος του επαγγέλματος αυτού (με βάση την αντιπαράθεση του γνωστικού τους αντικείμενου με αυτό του Αρχιτέκτονα).

Στο κεφάλαιο 2.5 διαμορφώνεται το πλαίσιο για τον ορισμό κοινών δραστηριοτήτων μεταξύ των μηχανικών ενώ εις το κεφάλαιο 2.7 διαμορφώνονται οι βασικοί άξονες άσκησης των αποκλειστικών δραστηριοτήτων των αρχιτεκτόνων.

Τέλος, στο κεφάλαιο 2.8 αναπτύσσονται οι πρώτες ιδέες για τις διαδικασίες πρόσβασης των διαφόρων ειδικοτήτων μηχανικών στη βασική ειδικότητα του αρχιτέκτονα - μηχ. Τέτοιου είδους διαδικασίες πρέπει να θεσπιστούν για κάθε βασική ειδικότητα του ΤΕΕ: Αρχιτέκτονες, Πολιτικοί, Τοπογράφοι, Μηχανολόγοι, Ηλεκτρολόγοι, Ηλεκτρονικοί-Πληροφοριακοί, Μεταλλειολόγοι,

Χημικοί, Ναυπηγοί. καθώς και τις πιθανές νέες βασικές ειδικότητες (π.χ. Παραγωγής, Περιβάλλοντος, κλπ).

Η απελευθέρωση της πρόσβασης όλων των ειδικοτήτων των μηχανικών στις βασικές ειδικότητες των μηχανικών αποτελεί στοιχειώδη πράξη δικαίου, γιατί δεν είναι δυνατό για κάθε ειδικότητα μηχανικού να ορίζονται επαγγελματικές ευθύνες και επαγγελματικά δικαιώματα, ούτε επίσης είναι δυνατό μερικοί μηχανικοί να έχουν όλα τα δικαιώματα ενώ ένας μεγάλος αριθμός να στερείται αυτών.

Η εισήγηση αυτή αποτελεί μία πρότυπη σύνθεση θέσεων με βάση

α) την ελληνική εμπειρία των τελευταίων οκτώ δεκαετιών.

β) τις αρχές της αναγκαιότητας και αναλογικότητας κατά την άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων των μηχανικών.

1.2.1. Άρθρο 2 : Αρχιτέκτονες μηχανικοί

Στο άρθρο 2 προβλέπεται ότι :

Η ελεύθερη άσκηση του επαγγέλματος του Αρχιτέκτονα Μηχανικού επιτρέπεται μόνον:

A) Στους κατόχους διπλώματος Αρχιτέκτονα Μηχανικού των Ιδρυμάτων της Ανώτατης Εκπαίδευσης της ημεδαπής ή ισοτίμων σχολών της αλλοδαπής

Η παράγραφος αυτή αφορά στους Διπλωματούχους Αρχιτέκτονες Μηχανικούς ΑΕΙ διότι δεν υπάρχει αντίστοιχη ειδικότητα σε επίπεδο ΤΕΙ.

Η εκπαίδευση του Αρχιτέκτονα περιλαμβάνει συνολικά τουλάχιστον πενταετή κύκλο πλήρους παρακολούθησης που πρέπει να διατηρεί την ισορροπία μεταξύ των θεωρητικών και πρακτικών πτυχών της εκπαίδευσης, πραγματοποιείται σε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και πιστοποιείται με την επιτυχία σε εξέταση πανεπιστημιακού επιπέδου.

Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί η προσέγγιση που επισημαίνει τη διαφορά της άσκησης της δραστηριότητας του Αρχιτέκτονα (στην οποία κυρίως αναφέρεται ο νόμος) από την άσκηση του ελεύθερου επαγγέλματος του Αρχιτέκτονα (με τις ευθύνες του αποτελέσματος του έργου του που αυτή συνεπάγεται) και αποτελεί επόμενο βήμα. Η συγκεκριμένη διάκριση βέβαια αφορά σε όλους τους Μηχανικούς με προτεραιότητα στις τρεις βασικές ειδικότητες που θεσμικά έχουν την ευθύνη της εφαρμογής της Πολεοδομικής Νομοθεσίας με την έννοια του αναγκαστικού δικαίου ενώ οι λοιπές ειδικότητες, μέχρι στιγμής, διέπονται από κανονιστικό δίκαιο και μόνο (βλ. και 696/74..).

«..Ο προσδιορισμός «αρχιτέκτονας» γενικά αποδίδεται από το νόμο σε ένα άτομο που έχει τα επαγγελματικά και ακαδημαϊκά προσόντα και γενικά είναι καταχωρημένο / έχει άδεια άσκησης του επαγγέλματος της αρχιτεκτονικής, στη χώρα που αυτό την εξασκεί και είναι υπεύθυνο για την προώθηση της σωστής και βιώσιμης ανάπτυξης, της ευημερίας και της πολιτισμικής έκφρασης της κοινωνίας στο χώρο, στη μορφή και στο ιστορικό πλαίσιο.....» (ΥΙΑ/ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β)

1.2.2. Άρθρο 4, παράγραφος 2

2. Οι διατάξεις των άρθρων 1, 2 και 3 του παρόντος επεκτείνονται σε όλους τους διπλωματούχους μηχανικούς της προηγούμενης παραγράφου, το γνωστικό αντικείμενο σπουδών των οποίων αντιστοιχεί σε επιμέρους πτυχές των εν λόγω επαγγελματικών δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα προεδρικά διατάγματα της επόμενης παραγράφου.

Δηλαδή στην παράγραφο αυτή (ΙΓ.12) οι επαγγελματικές δραστηριότητες ορίζονται ως τα επαγγέλματα του Πολιτικού, του Αρχιτέκτονα και του Τοπογράφου Μηχανικού.

Από την παράγραφο αυτή, προκύπτει επίσης ότι όλοι πλέον οι μηχανικοί ΑΕΙ με σχετικό αντικείμενο σπουδών δύνανται, εν δυνάμει, να ασκούν «πτυχές» του επαγγέλματος του Πολιτικού, του Αρχιτέκτονα ή του Τοπογράφου Μηχανικού όπως θα προβλεφθεί από τα υπό έκδοση ΠΔ.

Προκύπτει λοιπόν η ανάγκη οριοθέτησης των επιμέρους πτυχών του επαγγέλματος του Πολιτικού, του Αρχιτέκτονα και του Τοπογράφου Μηχανικού.

«..Το επάγγελμα όπως το γνωρίζουμε σήμερα έχει αναπτυχθεί πολύ και έχει αλλάξει ριζικά. Οι επαγγελματικές υποχρεώσεις έχουν πολλαπλασιαστεί, οι απαιτήσεις των πελατών και οι τεχνολογικές εξελίξεις έχουν γίνει πιο περίπλοκες, οι κοινωνικές και οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις έχουν αποκτήσει περισσότερο πειστικό χαρακτήρα. Αυτές οι αλλαγές με τη σειρά τους έχουν μεταβάλλει το αρχιτεκτονικό επάγγελμα, ευνοώντας τη συνεργασία μεταξύ των πολλών εμπλεκόμενων πλευρών στη διαδικασία σχεδιασμού και κατασκευής...» (ΥΙΑ/ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β)

1.2.3. «Δημόσια ασφάλεια και δημόσιο συμφέρον»:

Ο όρος αυτός διατυπώνεται αυτούσιος στην παράγραφο ΙΓ.12 Όλοι οι όροι αυτοί συνδέονται ευθέως με την δυνατότητα θέσπισης «περιορισμών», μέσω των υπό έκδοση ΠΔ, στην άσκηση «συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας».

«.. Δεδομένου ότι το δημόσιο συμφέρον συνδέεται με ένα βιώσιμο και ποιοτικά δομημένο περιβάλλον, και δεδομένων των κινδύνων και επιπτώσεων της ανάπτυξης στο περιβάλλον αυτό, είναι σημαντικό οι υπηρεσίες στον τομέα της αρχιτεκτονικής να παρέχονται από εξειδικευμένους επαγγελματίες για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος...» (ΥΙΑ/ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β)

Τα κριτήρια για τον διαχωρισμό των δραστηριοτήτων που άπτονται της δημόσιας ασφάλειας ή του δημοσίου συμφέροντος δίδονται εις το Άρθρο 4, παρ. 3 της παραγράφου ΙΓ.12 ως εξής :

Άρθρο 4, παράγραφος 3

3. Με προεδρικά διατάγματα..... καθορίζονται:

α) Ειδικότητες μηχανικών με ειδικότερα προσόντα, πέραν του βασικού κύκλου σπουδών, που έχουν το δικαίωμα άσκησης επαγγελματικών δραστηριοτήτων των άρθρων 1, 2 και 3.

β) Το σύνολο των γενικών και ειδικών γνώσεων και ικανοτήτων που απαιτούνται για την άσκηση των δραστηριοτήτων του προηγούμενου εδαφίου.

γ) Επίπεδα επαγγελματικής δραστηριότητας που προσδιορίζουν τις απαιτήσεις για την ανάληψη συγκεκριμένων έργων κατά την άσκηση των εν λόγω επαγγελματικών δραστηριοτήτων.

δ) Περιορισμοί ως προς τη δυνατότητα άσκησης συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας σε περιπτώσεις τεχνικών έργων ή τμημάτων αυτών των οποίων η μελέτη και η κατασκευή και η λειτουργία τους απαιτεί ιδιαίτερη επιστημονική και τεχνική κατάρτιση και γνώση για λόγους δημοσίου συμφέροντος και δημόσιας ασφάλειας

Παράγραφος α)

Στην υποπαράγραφο α) εισάγεται η έννοια του «βασικού κύκλου σπουδών» η οποία χρειάζεται ερμηνεία ανά δραστηριότητα.

Κατά μία εκδοχή ο βασικός κύκλος σπουδών περιλαμβάνει τα μαθήματα κορμού κάθε ειδικότητας τα οποία συνήθως επεκτείνονται μέχρι το 6ο εξάμηνο σπουδών.

Κατ' επέκταση περιλαμβάνει τα μαθήματα μέχρι το 8ο εξάμηνο δηλαδή μέχρι την λήψη του πτυχίου ισότιμου με Bachelor's ή Degree.

Επομένως ο όρος «πέραν του βασικού κύκλου σπουδών» μπορεί να περιλαμβάνει μαθήματα «εξειδίκευσης» του 7ου έως το 10ο εξάμηνο των διπλωματούχων μηχανικών ή μαθήματα κύκλου σπουδών τύπου Master's.

Σε ό,τι αφορά στους Αρχιτέκτονες, ο τρόπος που είναι διαρθρωμένο το γνωστικό τους αντικείμενο (βλ. Πρόγραμμα Σπουδών) δεν συνάδει με την έννοια της εξειδίκευσης στα πλαίσια του ενιαίου

πενταετούς κύκλου σπουδών που αποτελεί βάση για να πληρούνται τα 11 κριτήρια / προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητάς τους (βλ. και παρ. 2.7.4., UIA, ACE)

Παράγραφος β)

Με την υποπαράγραφο β) καθορίζεται ότι πέραν των ειδικών γνώσεων και ικανοτήτων είναι δυνατόν απαιτούνται και «γενικές γνώσεις». Επομένως η παράγραφος αυτή δίνει το δικαίωμα να συνεξετάζονται τόσο τα «μαθήματα κορμού» όσο και εκείνα «πέραν του βασικού κύκλου σπουδών».

Η παράγραφος αυτή, για τους αρχιτέκτονες, συνάδει επίσης με τη θέση, που έχει διεθνώς επικρατήσει, του αδιάσπαστου πενταετούς κύκλου σπουδών. Εδώ εντάσσονται και πάλι τα 11 κριτήρια της UIA και της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ που ορίζουν το πλαίσιο των προσόντων που απαιτούνται για την άσκηση της δραστηριότητας του Αρχιτέκτονα. (βλ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ και UIA ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β).

«...Σε αρμονία με τον Καταστατικό Χάρτη της UIA/UNESCO για την Αρχιτεκτονική Εκπαίδευση, η UIA προωθεί την άποψη ότι η πανεπιστημιακή εκπαίδευση των αρχιτεκτόνων (εκτός από πρακτική εξάσκηση και εμπειρία) δεν θα πρέπει να διαρκεί λιγότερο από 5 έτη, και να παρέχεται σε πλήρες ωράριο με ένα αναγνωρισμένο πρόγραμμα αρχιτεκτονικών σπουδών σε ένα αναγνωρισμένο πανεπιστήμιο, ενώ θα επιτρέπει ποικιλία στην παιδαγωγική προσέγγιση, προσαρμογή στις τοπικές συνθήκες, καθώς και ευελιξία στην ισοτιμία των σπουδών...» (UIA ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β).

Παράγραφος γ)

Η παράγραφος αυτή είναι η πλέον ασαφής. Μια ερμηνεία θα μπορούσε να είναι ότι ο όρος «επίπεδα επαγγελματικής δραστηριότητας» συσχετίζει τα επίπεδα επαγγελματικών προσόντων με τους διαφορετικούς βαθμούς δυσκολίας και επικινδυνότητας της επαγγελματικής δραστηριότητας.

Μια προσέγγιση καθορισμού επιπέδων επαγγελματικών προσόντων, που συνάδει σε αυτή την ερμηνεία, υπάρχει επίσης στην Οδηγία 2005/36/ΕΚ, στο άρθρο 11 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ).

Παράγραφος δ)

Η παράγραφος αυτή παρέχει τη δυνατότητα ορισμού κριτηρίων δια τον ορισμό τεχνικών έργων ή τμημάτων αυτών για τα οποία ασκούνται αποκλειστικές δραστηριότητες των Πολιτικών, των Αρχιτεκτόνων ή των Τοπογράφων Μηχανικών. Τα κριτήρια αυτά μπορούν να ταυτίζονται με τα «επίπεδα» του προηγούμενου εδαφίου ώστε τελικώς τα έργα ή τμήματα αυτών να χαρακτηρίζονται ως «απλά» και «σύνθετα» όπου, για τα τελευταία αυτά «σύνθετα» έργα, κατεξοχήν ασκούνται αποκλειστικές δραστηριότητες μηχανικών.

«Τεχνικά έργα ή τμήματα αυτών»

Ο όρος αυτός συνδέεται ευθέως στο νόμο με την δυνατότητα θέσπισης **περιορισμών** στη δυνατότητα άσκησης **«συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας»**, δηλαδή η τήρησή τους είναι **κρίσιμη** τόσο για τη δημόσια ασφάλεια όσο και για το δημόσιο συμφέρον και αφορούν σε κατηγορίες τεχνικών έργων οι οποίες ενέχουν τεχνικούς κινδύνους που άπτονται της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών ή της προάσπισης της δημόσιας περιουσίας. Ως **συγκεκριμένη επαγγελματική δραστηριότητα** μπορεί να εννοηθεί μία ειδικότητα μηχανικού ή μία πτυχή επαγγελματικής δραστηριότητας μηχανικού.

Ο όρος **«περιορισμός»** είναι δυνατόν να καθορίζει τις συγκεκριμένες πτυχές επαγγελματικής δραστηριότητας μηχανικού οι οποίες επιτρέπεται ή/και επιβάλλεται να ασκούνται σε «τεχνικά έργα ή τμήματα αυτών».

1.3 Σκοπός

Βάσει της ανάλυσης και οριοθέτησης των εννοιών του νόμου 4254/2014, ακολουθεί σχέδιο δομής Προεδρικού Διατάγματος για την ειδικότητες της παραγράφου ΙΓ.12 του νόμου, απολύτως συμβατό τόσο με τις διατάξεις του νόμου όσο και με τις γενικές αρχές της αναγκαιότητας, της αναλογικότητας και της μη εισαγωγής διακρίσεων όπως αυτές αναλύονται εις το Παράρτημα Α. Σκοπός της εισήγησης είναι ο εντοπισμός εκείνων των πτυχών των δραστηριοτήτων των μηχανικών οι οποίες είναι απολύτως απαραίτητες για

Α. Την προστασία της ζωής και της υγείας των πολιτών.

Β. Την περιβαλλοντική ένταξη και ενσωμάτωση όλων των έργων, σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις για τη Διατήρηση της Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς καθώς και τις συνταγματικές επιταγές.

Γ. Την προστασία του περιβάλλοντος από ατυχήματα ή περιβαλλοντικά επεισόδια μεγάλης κλίμακας.

Δ. Την εφαρμογή των γενικών διατάξεων της πολεοδομικής νομοθεσίας και των ειδικών κανονισμών, ως νομοθεσία αναγκαστικού δικαίου και ειδικών ευθυνών.

Επίσης:

Γ: Ο εντοπισμός στο Α και Β, Γ και Δ εκείνων των πτυχών δραστηριοτήτων οι οποίες μπορούν να είναι κοινές μεταξύ ειδικοτήτων μηχανικών.

Δ. Ο επαναπροσδιορισμός του περιεχομένου των αποκλειστικών δραστηριοτήτων ανά ειδικότητα μηχανικών, με βάση την αρχή της αναγκαιότητας.

Με βάση τα παραπάνω κριτήρια διαμορφώνονται οι προτάσεις.

Η ανάλυση των παραγράφων του νόμου 4254/2014 έδειξε ότι τα ΠΔ για κάθε ειδικότητα μηχανικών (της παραγράφου ΙΓ.12) πρέπει να ορίζουν:

α) γνωστικό αντικείμενο / πτυχές κάθε ειδικότητας

β) άλλες ειδικότητες μηχανικών με εν δυνάμει δυνατότητα πρόσβασης σε κάθε δραστηριότητα ή/και πτυχή

γ) γνωστικό αντικείμενο (κορμού και εξειδίκευσης) περιλαμβανομένων και μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών, με τα οποία εξασφαλίζεται πρόσβαση σε κάθε «πτυχή» ειδικότητας

δ) Κριτήρια για τον διαχωρισμό των έργων ή τμημάτων των έργων σε «απλά» και «σύνθετα», όπου, στα σύνθετα, ασκούνται αποκλειστικές δραστηριότητες μηχανικών.

Οι παραπάνω απαιτήσεις του νόμου, όπως ερμηνεύονται εδώ, δεν αποκλείουν την επέκταση των δραστηριοτήτων μηχανικών σε νέες και μάλιστα κοινές δραστηριότητες των μηχανικών όπως είναι η «τεχνική οριοθέτηση» και η «οικονομοτεχνική αξιολόγηση» ενός τεχνικού έργου. Οι δραστηριότητες αυτές σήμερα δεν ασκούνται αποκλειστικά από τους μηχανικούς αλλά ασκούνται ελεύθερα από όλους τους πολίτες. Το γεγονός αυτό συχνά οδηγεί σε κατασπατάληση δημοσίων πόρων είτε ιδιωτικών είτε δημοσίων, γεγονός το οποίο πρέπει πλέον να σταματήσει για λόγους προστασίας του δημοσίου συμφέροντος και της δημόσιας ασφάλειας.

2. Σχέδιο Π.Δ. δια τα τεχνικά έργα της παραγράφου ΙΓ.12 του νόμου 4046/2012

2.1. Έχοντας υπ' όψιν

1. 4046/2012
2. τον νόμο 4663/30,
3.

2.2. Σκοπός - ελεγχόμενα τεχνικά έργα ή τμήματα τεχνικών έργων

Σκοπός του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος, το οποίο εκδίδεται σε εφαρμογή της υποπαραγράφου 4.3 της παραγράφου ΙΓ.12 του νόμου 4046/2012, είναι η θέσπιση περιορισμών

ως προς τη δυνατότητα άσκησης συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας σε περιπτώσεις τεχνικών έργων ή τμημάτων αυτών, των οποίων η μελέτη, η κατασκευή και η λειτουργία απαιτεί ιδιαίτερη επιστημονική - τεχνική κατάρτιση και γνώση για λόγους δημοσίου συμφέροντος και δημόσιας ασφάλειας.

Τα τεχνικά έργα ή τα τεχνικά τμήματα στα οποία τίθενται περιορισμοί περιλαμβάνουν τα δομικά έργα ή έργα κτιστής υποδομής.

Δομικά έργα είναι όλες οι [κατασκευές](#) που προορίζονται να χρησιμοποιούνται σταθερά συνδεδεμένες με το έδαφος, εδράζονται απευθείας ή διά μέσου άλλων στοιχείων σε αυτό, δεν έχουν δυνατότητα αυτοκίνησης και δεν μπορούν να ρυμουλκωθούν με απλό ή άμεσο τρόπο. (Γέφυρες, Κτίρια, Σήραγγες, Υδραγωγεία)

Έργα κτιστής υποδομής είναι τα δομικά έργα υποδομής τα οποία είτε εξυπηρετούν την λειτουργία της πόλης (έργα κοινής ωφελείας όπως είναι π.χ. οι διαμορφωμένοι κοινόχρηστοι χώροι, τα έργα ύδρευσης/αποχέτευσης, τα λιμενικά έργα ή η γεφυροποιΐα) είτε προστατεύουν την πόλη από φυσικές καταστροφές (αντιπλημμυρικά έργα, δεξαμενές πυροσβεστικού νερού, έργα αντιδιαβρωτικής προστασίας).

Ειδικότερα, αλλά όχι αποκλειστικά, τα δομικά έργα ή τα έργα κτιστής υποδομής περιλαμβάνουν:

- α) Κτιριακά έργα κατοικίας, συνάθροισης κοινού και αποθήκευσης πάσης φύσεως προϊόντων, πάσης φύσεως δομικές κατασκευές επισκέψιμες από το κοινό
- β) Λιμενικά έργα (έργα εκβάθυνσης βυθού, προβλήτες, κυματοθραύστες, λιμενοβραχίονες,)
- γ) Υδραυλικά έργα (ανοιχτοί αγωγοί, υδραγωγεία, διώρυγες, δίκτυα ύδρευσης/ αποχέτευσης, δεξαμενές, αντιπλημμυρικά έργα, έργα ανοιχτής θαλάσσης, κλπ)
- δ) Γεφυροποιΐα, (κρεμαστές και καλωδιωτές γέφυρες, , γέφυρες σε δοκούς, αμφίβιες γέφυρες)
- ε) Έργα οδοποιΐας και μεταφορών (χωματουργικά, χαράξεις, οδοστρώματα οδών και αεροδρομίων, ισόπεδοι και ανισόπεδοι κόμβοι, αεροδρόμια)
- στ) Γεωτεχνικά έργα (σήραγγες, σιδηροδρομικές γραμμές, τοίχοι αντιστηρίξεως, ειδικά θέματα οδοποιΐας, ειδικά θέματα λιμενικών και υδραυλικών έργων, φράγματα),
- ζ) Σχεδίαση και ανάπτυξη πόλεων, ρυμοτομία και πολεοδομία
- η) Χωροταξικός σχεδιασμός, περιφερειακή ανάπτυξη,
- θ) Διατήρηση της Ακίνητης Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς
- ι) Τοπογραφία (γεωδαισία, αποτύπωση ιδιοκτησιακών ορίων, κτηματογράφηση, τοπόσημα, χαρτογραφία, κλπ)

2.3. Επαγγελματικές δραστηριότητες και πτυχές αυτών

Οι επαγγελματικές δραστηριότητες του πολιτικού, του αρχιτέκτονα και του τοπογράφου μηχανικού, η άσκηση των οποίων ελέγχεται ή/και περιορίζεται από αυτό το διάταγμα, αφορούν σε δημόσια και ιδιωτικά έργα και περιλαμβάνουν τις παρακάτω εργασίες:

- α) εκπόνηση των μελετών που έχουν ως αντικείμενο την ασφαλή σχεδίαση και λειτουργία δομικών έργων ή έργων κτιστής υποδομής
- β) επίβλεψη εκτέλεσης των εν λόγω μελετών,
- γ) υλοποίηση των τεχνικών έργων,
- δ) επίβλεψη, έλεγχος και συντήρηση της καλής λειτουργίας ενός τεχνικού έργου,
- ε) χειρισμός εξοπλισμού δομικών εργασιών,

στ) παροχή τεχνικών υπηρεσιών,

η) πραγματοποίηση πραγματογνωμοσυών επί των τεχνικών έργων.

Οι περιπτώσεις αυτές είναι ενδεικτικές και όχι περιοριστικές.

Ως πτυχές επαγγελματικής δραστηριότητας Μηχανικού ορίζονται οι εξής εργασίες:

«Εξειδικευμένες τεχνικές εργασίες διακρινόμενες από τον τύπο κατασκευής και το συναφές επιστημονικό υπόβαθρο, τη μεθοδολογία της ανάλυσης των δεδομένων και της προσομοίωσης της συμπεριφοράς της κατασκευής υπό την επίδραση συναφών εξωτερικών ή εσωτερικών φορτίων, κανονικών ή ατυχηματικών, τη μεθοδολογία βελτιστοποίησης ή/και συγκερασμού των λειτουργικών και αισθητικών απαιτήσεων της κατασκευής με την οικονομία και την ασφάλεια της κατασκευής ως και την προστασία του περιβάλλοντος»

2.4. Επίπεδα και κριτήρια δημόσιας ασφάλειας και δημοσίου συμφέροντος

2.4.1. Γενικά

Τα τεχνικά έργα υποδιαιρούνται σε τρία βασικά επίπεδα τα οποία είναι κρίσιμα από πλευράς δημόσιας ασφάλειας ή δημοσίου συμφέροντος :

α) Τεχνικά έργα Πολιτικού Μηχανικού

β) Τεχνικά έργα Αρχιτέκτονα Μηχανικού

γ) Τεχνικά έργα Τοπογράφου Μηχανικού

Στη συνέχεια, τα τεχνικά έργα υποδιαιρούνται περαιτέρω με βάση πάντα την κρισιμότητά τους για τη δημόσια ασφάλεια και το δημόσιο συμφέρον. Ένας τέτοιος κατάλογος έργων ακολουθεί στην συνέχεια. Όλα τα λοιπά δομικά έργα ή έργα κτιστής υποδομής μπορούν να αναλαμβάνονται από όλες τις βασικές ειδικότητες των δομικών μηχανικών ήτοι Πολιτικών, Αρχιτεκτόνων και Τοπογράφων Μηχανικών, καθώς και άλλων ειδικοτήτων μηχανικών οι οποίες έχουν ενταχθεί στις παραπάνω τρεις ειδικότητες στα μητρώα του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας.

2.4.2. Έργα Πολιτικού Μηχανικού:

- Π1. Δομοστατική κτιριακών έργων, περιλαμβανομένων και των τοίχων πλήρωσης ως συμμετεχόντων στη διαφραγματική λειτουργία
- Π2. Λιμενικά έργα, εκτός απλών λιμενοβραχιόνων και κυματοθραυστών
- Π3. Υδραυλικά έργα με αγωγούς παροχής άνω του 1 m³/λεπτό, δεξαμενές υγρών χωρητικότητας άνω των 10 m³, αντιπλημμυρικά έργα
- Π4. Γεφυροποιΐα, όλα τα έργα
- Π5. Έργα οδοποιΐας, όλα τα έργα πλην απλών χωματινών οδών
- Π6. Γεωτεχνικά έργα, όλα τα έργα

2.4.3. Έργα Αρχιτέκτονα Μηχανικού:

- A1. Αρχιτεκτονική κτιριακών έργων.
- A2. Αρχιτεκτονικές δομικές παρεμβάσεις και προσαρτήματα, (στέγαστρα, στήλες, πρόβολοι, προσόψεις, ορθομαρμαρώσεις, αεριζόμενες προσόψεις).
- A3. Ειδικά Αρχιτεκτονικά έργα προστασίας και συντήρησης κτιρίων, μνημείων και διατηρητέων κτιρίων
- A4. Ρυμοτομία και Πολεοδομικός Σχεδιασμός
- A5. Χωροταξικός Σχεδιασμός και Περιφερειακή Ανάπτυξη

2.4.4. Έργα Τοπογράφου Μηχανικού:

- T1. Γεωδαισία και αποτύπωση χώρου
- T2. Αποτύπωση και οριοθέτηση ιδιοκτησιακών ορίων με γεωγραφικές συντεταγμένες
- T3. Χαρτογραφία με γεωγραφική απεικόνιση δομικών έργων ή έργων κτιστής υποδομής

2.5. Κοινές δραστηριότητες Πολιτικών, Αρχιτεκτόνων και Τοπογράφων μηχανικών

2.5.1. Γενικά

Οι προτεινόμενες κοινές δραστηριότητες περιλαμβάνουν την **οικονομοτεχνική μελέτη σκοπιμότητας** καθώς και τη **μελέτη ένταξης και οριοθέτησης δομικών έργων ή κτιστών υποδομών** (πόλεις, δρόμοι, παρεμβάσεις τοπίου, διαμορφώσεις χώρων, κλπ) όπου **δομικά έργα** είναι όλες οι κατασκευές που προορίζονται να χρησιμοποιούνται σταθερά συνδεδεμένες με το έδαφος, εδράζονται απευθείας ή διά μέσου άλλων στοιχείων σε αυτό, δεν έχουν δυνατότητα αυτοκίνησης και δεν μπορούν να ρυμουλκωθούν με απλό ή άμεσο τρόπο (Γέφυρες, Κτίρια, Σήραγγες, Υδραγωγεία).

Η οικονομικοτεχνική μελέτη σκοπιμότητας είναι πλέον απαραίτητη σε κάθε περίπτωση επένδυσης και δέσμευσης φυσικών, οικονομικών και παραγωγικών πόρων. Κατά την αδειοδότηση ενός δομικού έργου ή κτιστής υποδομής θα πρέπει να τεκμηριώνεται με επάρκεια ότι το προτεινόμενο έργο είναι τεχνικά και οικονομικά βιώσιμο, προκειμένου να αποφεύγονται σπατάλες των παραγωγικών πόρων (κεφάλαιο, γη, επιστημονικό και εργατικό δυναμικό) σε μη βιώσιμες επενδύσεις ή ανώφελες επενδύσεις.

Επίσης θα πρέπει να τεκμηριώνεται το ενεργειακό και περιβαλλοντικό ισοζύγιο του έργου, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και οι κυριότερες περιβαλλοντικές πτυχές από την κατασκευή και λειτουργία του έργου.

Παράλληλα, η μελέτη ένταξης και οριοθέτησης ενός δομικού έργου ή κτιστής υποδομής είναι επίσης απαραίτητη προκειμένου να διασφαλίζεται η περιβαλλοντική ένταξη και ενσωμάτωση και να προδιαγράφονται με σαφήνεια τα παραγωγικά μεγέθη ενός έργου, το είδος της τεχνολογίας που εφαρμόζεται όπως και οι τεχνικοί κίνδυνοι οι οποίοι ενέχονται στο έργο αυτό όπως οι παρακάτω :

- καταστροφή μη ανανεώσιμων ανθρωπογενών και φυσικών πόρων
- μεγάλα στατικά φορτία (δυνάμεις και βάρη) επί δομικών κατασκευών και υψηλά δυναμικά φορτία (ταχύτητες, επιταχύνσεις, κινούμενα μέρη, σεισμικές δράσεις)
- μεγάλα δυναμικά φορτία σε οδούς, δρόμους μεγάλης κυκλοφορίας και αυτοκινητόδρομους και επικινδυνότητα πρόκλησης ατυχημάτων
- μεγάλα υδραυλικά φορτία και κίνδυνοι πλημμυρών λόγω κακής εκτίμησης υδραυλικών φορτίων ή κατασκευών.
- μεγάλα υδραυλικά θαλάσσια φορτία και κίνδυνος διάβρωσης ή κατάρρευσης λιμενικών έργων λόγω κακού σχεδιασμού
- στατικά φορτία και σεισμικές δράσεις σε επιμέρους δομικά στοιχεία
- σπατάλη δημοσίου χώρου ή δημιουργία συνθηκών επικινδυνότητας (π.χ. χωροθέτηση κατοικιών κάτω από γραμμές υψηλής τάσεως της ΔΕΗ) λόγω κακών χωροταξικών επιλογών
- χαμηλή λειτουργικότητα και σπατάλη ενέργειας και χρόνου λόγω κακών ρυμοτομικών ή πολεοδομικών επιλογών

- αρνητικές επιδράσεις στην ψυχική υγεία αλλά και την παραγωγικότητα των πολιτών λόγω κακών Αρχιτεκτονικών επιλογών
- αρνητικές επιπτώσεις στην ψυχική υγεία ή την παραγωγικότητα των πολιτών, λόγω κακής τοπογράφησης και κτηματογράφησης της ακίνητης περιουσίας και της πρόκλησης φιλονικιών
- Αυξημένη επικινδυνότητα συστημάτων μεταφοράς, λόγω εσφαλμένης χάραξης και τοπογράφησης περιβάλλοντος χώρου
- Αυξημένη επικινδυνότητα ηλεκτρολογικών ή μηχανολογικών εγκαταστάσεων λόγω:
 - υψηλής πίεσης αερίων (>1 bar) ως και υγρών με θερμοκρασία κοντά στη θερμοκρασία κορεσμού
 - υψηλής πίεσης υγρών (>10 bar)
 - υψηλών θερμοκρασιών κατά τις παραγωγικές διαδικασίες
 - ισχυρών ρευμάτων και ηλεκτρικών τάσεων
 - τοξικών, εύφλεκτων ή εκρηκτικών πρώτων ή δευτερευουσών υλών ή παραγόμενων προϊόντων

Από την μελέτη ένταξης και οριοθέτησης του έργου θα πρέπει να προβλέπονται αναλυτικά όλες οι απαιτούμενες ειδικότητες δομικών μηχανικών (Αρχιτέκτονες, Πολιτικοί, Τοπογράφοι) και ο ειδικός κίνδυνος ή λόγος προστασίας δημοσίου συμφέροντος ένεκα του οποίου επιβάλλεται η παρουσία και η εμπλοκή κάθε ειδικότητας. Επίσης και μετά από συνεργασία με μηχανολόγο ή ηλεκτρολόγο μηχανικό και κατά περίπτωση με Μεταλλειολόγο ή Χημικό Μηχανικό, θα πρέπει να οριοθετούνται και οι ειδικότητες των βιομηχανικών κλάδων των μηχανικών των οποίων η εμπλοκή στα επιμέρους έργα εγκαταστάσεων κρίνεται ως απαραίτητη.

Καθοριστικός στο σημείο αυτό είναι ο συντονιστικός ρόλος του Αρχιτέκτονα (βλ. σχετική αναφορά και 2.7.3) στον οποίο συνάδει και η περιγραφή της Άσκησης της Αρχιτεκτονικής από τη UIA (βλ. και ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β):

«..Η άσκηση της αρχιτεκτονικής αφορά στην παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών που συνδέονται με τη ρύθμιση του δομημένου και αδόμητου χώρου. Αφορά επίσης τη σύλληψη και κατασκευή, επέκταση, διατήρηση, αποκατάσταση ή τροποποίηση χώρων, κτιρίων ή ομάδας κτιρίων. Αυτές οι επαγγελματικές υπηρεσίες περιλαμβάνουν τους ακόλουθους τομείς, χωρίς όμως να περιορίζονται μόνο σε αυτούς: πολεοδομία, αρχιτεκτονική τοπίου, διαμορφώσεις αστικού χώρου, προκαταρκτικές μελέτες, σύνθεση των έργων, υλοποίηση προπλασμάτων και σχεδίων, διατύπωση εξειδικευμένων τεχνικών προδιαγραφών, **συντονισμό της τεχνικής τεκμηρίωσης** από άλλους επαγγελματίες εφόσον υπάρχουν (συμβούλους μηχανικούς, πολεοδόμους, αρχιτέκτονες τοπίου και άλλους ειδικούς), την οικονομία της κατασκευής, τη διαχείριση των συμβάσεων των έργων, την παρακολούθηση της κατασκευής (η οποία καλείται επίβλεψη σε μερικές χώρες) και τη διαχείριση των έργων....»

2.5.2. Αντικείμενο μελέτης ένταξης - οριοθέτησης τεχνικού έργου και οικονομικοτεχνικής μελέτης σκοπιμότητας

Έλεγχος προδιαγραφών του ΠΔ 696 όπως τροποποιήθηκε με τα 199/78, 152/82 και 515/89

1. Περιβαλλοντική τεκμηρίωση, Αρχές Διατήρησης Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς
2. Ανάλυση και περιγραφή κατασκευαστικής δραστηριότητας με τη βοήθεια αναλυτικού διαγράμματος ροής. Περιγράφονται με τη μορφή έκθεσης και πινάκων οι κύριες δομικές κατασκευές και οι βοηθητικές εγκαταστάσεις, τα δομικά μεγέθη (βασικές διαστάσεις,

απαιτούμενες εκτάσεις, χωματουργικά, ποσότητες δομικών υλικών, κλπ) καθώς και τα κύρια τεχνικά χαρακτηριστικά του προς εγκατάσταση εξοπλισμού.

3. Ανάλυση και περιγραφή εναλλακτικών τρόπων χρήσης ή λειτουργίας της υποψήφιας κτιστής υποδομής ή δομικού έργου :
 - i. κανονική χρήση και λειτουργία σε συνθήκες πλήρους φορτίου
 - ii. κανονική χρήση και λειτουργία σε συνθήκες μερικού φορτίου
 - iii. χρήση και λειτουργία σε έκτακτες συνθήκες
 - iv. μεταβατικές συνθήκες χρήσης και λειτουργίας
 - v. ατυχηματικές συνθήκες
4. Ανάλυση συνθηκών οι οποίες μπορούν να οδηγήσουν σε πρόκληση ατυχημάτων όπως, για παράδειγμα:
 - i. καταστροφή υπάρχοντος ανθρωπογενούς ή φυσικού πόρου
 - ii. κατάρρευση δομικού έργου ή κτιστής υποδομής
 - iii. αστοχία/εκτροπή δυναμικών φορτίων (π.χ. μεταφορικό μέσο)
 - iv. πυρκαγιές και παραγωγή καπνού μεγάλης κλίμακας
 - v. πλημμυρικά φαινόμενα
 - vi. βιομηχανικά ατυχήματα
 - vii. διάρρηξη σωληνώσεων και δοχείων υπό πίεση
 - viii. αστοχία στηριγμάτων και πτώσεις αντικειμένων
5. Ισοζύγια μάζας και υλικών. Ανάλυση εισροών και εκροών υλών κατασκευής, ημερήσια, μηνιαία και ετήσια βάση. Χρήση καυσίμων, ανάλυση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Εκτίμηση ενεργειακής αποδοτικότητας δομικού έργου ή κτιστής υποδομής.
6. Οικονομική εκτίμηση ύψους επένδυσης κατά δομικό έργο. Ανάλυση προοπτικών αγοράς και χρήσης των κατασκευαζόμενων έργων. Εκτίμηση εσόδων και εξόδων παραγωγής. Διαμόρφωση τριακονταετούς επιχειρηματικού σχεδίου. Εκτίμηση απόδοσης ιδίων κεφαλαίων και χρηματορροής της επένδυσης..

Σχέδια

- α) Σχηματικό διάγραμμα ροής
- β) Χωροθέτηση έργων, μονάδων και κύριου εξοπλισμού σε τοπογραφικό διάγραμμα κατάλληλης κλίμακας (master plan).
- γ) Σχηματικά διαγράμματα δύο ή τριών διαστάσεων με τα οποία απεικονίζονται τα βασικά γεωμετρικά μεγέθη των προτεινόμενων έργων και βοηθητικών εγκαταστάσεων (κάλυψη, ύψος, όγκος,).

2.5.3. Ειδικότητες των μηχανικών

Οι κοινές δραστηριότητες αφορούν στις παρακάτω βασικές ειδικότητες μηχανικών, εγγεγραμμένων στα μητρώα του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας:

- α) Πολιτικοί Μηχανικοί
- β) Αρχιτέκτονες Μηχανικοί
- γ) Τοπογράφοι Μηχανικοί

Για την ανάληψη της μελέτης ένταξης - οριοθέτησης και σκοπιμότητας ενός τεχνικού έργου αξίας άνω των 150.000 ευρώ, χωρίς στην αξία αυτή να περιλαμβάνεται η αξία των εγκαταστάσεων, οι μηχανικοί θα πρέπει να διαθέτουν ακαδημαϊκή γνώση ή/και επαγγελματική εμπειρία εις τους τομείς των:

1. τεχνικών μελετών στον τομέα ειδικότητάς τους,
2. οικονομικών μελετών,
3. ενεργειακών μελετών,
4. περιβαλλοντικών μελετών.

Για τα έργα αξίας μικρότερης των 150.000 €, η μελέτη ένταξης - οριοθέτησης και σκοπιμότητας των τεχνικών έργων μπορεί να αναλαμβάνεται από όλες τις παραπάνω ειδικότητες μηχανικών, μετά την εγγραφή τους εις τα μητρώα του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος.

2.6. Ειδικές απαιτήσεις και αποκλειστικές δραστηριότητες ανά ειδικότητα

2.6.1. Γενικά

Στην συνέχεια επιχειρείται μία αναλυτική καταγραφή και περιγραφή των αποκλειστικών δραστηριοτήτων των μηχανικών δομικής κατεύθυνσης κατά πεδίο εξειδίκευσης αυτών (Πολιτικοί, Αρχιτέκτονες, Τοπογράφοι).

Η εισήγηση αυτή εστιάζει στους Αρχιτέκτονες.

Με αντίστοιχο τρόπο μπορεί να δομηθεί και από τις άλλες ειδικότητες.

2.7. Αποκλειστικές δραστηριότητες Αρχιτέκτονα μηχανικού

2.7.1. Γενικά

Οι επαγγελματικές δραστηριότητες της παραγράφου 2.3, που περιγράφονται στα εδάφια α), β) δ) και η) και οι οποίες αφορούν στα τεχνικά έργα ή τμήματα τεχνικών έργων της παραγράφου 2.4.3, εκτελούνται αποκλειστικά από την ειδικότητα του Αρχιτέκτονα Μηχανικού. Πτυχές αυτής της δραστηριότητας, όπως αυτές περιγράφονται στη συνέχεια, μπορούν να εκτελούνται από άλλες ειδικότητες μηχανικών της παραγράφου 2.5.3 όταν αυτές καλύπτουν τις απαιτήσεις εγκυκλίου προγράμματος πολυτεχνικών σπουδών, για τις βασικές γνώσεις και την εκάστοτε πτυχή επαγγελματικής δραστηριότητας.

2.7.2. Πτυχές επαγγελματικής δραστηριότητας του Αρχιτέκτονα Μηχανικού

2.7.2.1. Αρχιτεκτονική κτιριακών έργων

- α' Αρχιτεκτονική σύνθεση και κριτική
- β' Οικοδομική τεχνολογία
- γ' Αναβαθμίσεις, αποκαταστάσεις κτιρίων
- δ' Βιοκλιματική σχεδίαση, ενεργειακή και περιβαλλοντική αναβάθμιση

2.7.2.2. Ειδικά Αρχιτεκτονικά έργα

- α' Ακίνητη Πολιτιστική Κληρονομιά, αποτυπώσεις, επεκτάσεις, αποκαταστάσεις
- β' Μνημεία, Διατηρητέα κτίρια και Προστασία Πολιτιστικής Κληρονομιάς

2.7.2.3. Χωροτάκτης Μηχανικός

- α' Χωροταξικός σχεδιασμός

β' Περιβαλλοντικά κριτήρια - προστασία οικοσυστημάτων.

γ' Περιφερειακή ανάπτυξη και δημόσια οικονομικά.

δ' Σχεδιασμός μεταφορών

2.7.2.4. Πολεοδόμος Αρχιτέκτονας Μηχανικός

α' Αστικός και πολεοδομικός σχεδιασμός, συστήματα, επεκτάσεις, λειτουργικά, κοινωνικο οικονομικά και βιοκλιματικά κριτήρια, σχεδιασμός υπαίθριων δημόσιων χώρων και τοπιακών παρεμβάσεων σε αστικές και εξωαστικές περιοχές

β' Αναπλάσεις αστικών περιοχών, οικισμών και παραθαλασσίων περιοχών

γ' Περιβαλλοντικά κριτήρια και συστήματα

Εγκύκλιες γνώσεις των παραπάνω πτυχών Αρχιτέκτονα μηχανικού δίδονται στα Παραρτήματα **E1**(μαθήματα κορμού κοινά σε όλες τις πτυχές) και **E2** (Αρχιτεκτονική κτιρίων) , **E3** (Χωροταξικός και Πολεοδομικός Σχεδιασμός)

2.7.3. Περίγραμμα εργασιών Αρχιτέκτονα μηχανικού

«...Τα μέλη του αρχιτεκτονικού επαγγέλματος είναι ταγμένα στη διατήρηση υψηλού επιπέδου άσκησης της αρχιτεκτονικής με ακεραιότητα και ικανότητα. Με αυτόν τον τρόπο προσφέρουν στην κοινωνία μοναδικές ικανότητες και υπηρεσίες αναγκαίες για την αιεφόρο ανάπτυξη του δομημένου περιβάλλοντος, την κοινωνική ευημερία και τον πολιτισμό. Οι αρχιτέκτονες επίσης υποχρεώνονται να εφαρμόζουν το πνεύμα και το γράμμα των νόμων που διέπουν τις επαγγελματικές τους υποθέσεις και να εξετάζουν προσεκτικά τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων.....» (ΥΙΑ Παρ. Β)

Ένα τυπικό, αλλά όχι αποκλειστικό, περίγραμμα εργασιών του Αρχιτέκτονα μηχανικού είναι το παρακάτω:

Οι Αρχιτέκτονες μελετούν νέα έργα, ανακαινίσεις και αναπλάσεις. Με βάση τις ειδικές κατασκευαστικές γνώσεις και σχεδιαστικές ικανότητες υψηλού επιπέδου, μελετούν κτίρια τα οποία είναι λειτουργικά, ασφαλή, αιεφόρα και με τεκμηριωμένη αισθητική προσέγγιση.

Οι Αρχιτέκτονες εμπλέκονται καθ' όλο το στάδιο της κατασκευής, προσαρμόζοντας τα σχέδιά τους σύμφωνα με τους προϋπολογιστικούς περιορισμούς, τους περιβαλλοντικούς παράγοντες ή τις ανάγκες του χρήστη. Με βάση το αποκλειστικό τους αντικείμενο, λειτουργούν ως μέρος της συνολικής ομάδας έργου, συνεργάζονται στενά με ένα φάσμα επαγγελματιών της κατασκευής, από επιθεωρητές ποσοτήτων έως τους μηχανικούς κτιριακών εγκαταστάσεων.

Η τυπική εργασία των Αρχιτεκτόνων περιλαμβάνει :

- δημιουργία κτιριακών μελετών και λεπτομερών σχεδίων, με όποιες ειδικές εφαρμογές σχεδίασης, ψηφιακές ή όχι.
- στενή συνεργασία με επαγγελματίες της κατασκευής για τη σκοπιμότητα και το εφικτό υποψηφίων έργων
- συνεκτίμηση διάφορων περιοριστικών παραγόντων όπως πολεοδομική νομοθεσία, περιβαλλοντικές επιπτώσεις και διαθέσιμος προϋπολογισμός
- στενή συνεργασία με ομάδα μηχανικών για τις κτιριακές εγκαταστάσεις, τη διαχείριση του έργου, την επιθεώρηση των ποσοτήτων και την τεχνολογία των αρχιτεκτονικών παρεμβάσεων
- αδειοδότηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες
- σύνταξη εκθέσεων και παρουσιάσεων, προτάσεων, αιτήσεων και συμβολαίων
- επιλογή υλικών και προδιαγραφή απαιτήσεων του έργου

- προσαρμογή σχεδίων σύμφωνα με τις περιστάσεις και επίλυση προβλημάτων τα οποία τυχόν εμφανίζονται κατά την κατασκευή
- διασφάλιση τήρησης προγράμματος και προϋπολογισμού του έργου
- επίβλεψη με τακτική επίσκεψη τοποθεσιών έργου, προτεινόμενων θέσεων και συσκέψεις με πελάτη

Οι Αρχιτέκτονες μηχανικοί συντονίζουν τις προσπάθειες με άλλους μηχανικούς ώστε να συμβάλλουν στην ορθή χωροθέτηση των τεχνικών έργων και να εμποδίζουν προβλήματα και δυσκολίες κατά την κατασκευή. Ο συντονισμός μπορεί να αρχίζει από το αρχικό στάδιο των εναλλακτικών σχεδιαστικών επιλογών και να συνεχίζεται κατά την εξέλιξη της κατασκευής. Αρχιτέκτονες μηχανικοί μπορεί να εξειδικεύονται στη λειτουργία ειδικών συστημάτων όπως στην πυρασφάλεια, στη θέρμανση ή στον κλιματισμό. Άλλοι εργάζονται με όλα τα δομικά στοιχεία της κατασκευής.

Όλοι οι Αρχιτέκτονες μηχανικοί εστιάζουν κατά προτεραιότητα στην τεκμηρίωση της ένταξης, στη συνθετική αρτιότητα, στην κατασκευαστική επάρκεια, στην ασφάλεια και στην αποδοτικότητα. Όταν οι Αρχιτέκτονες μηχανικοί προτείνουν αναβαθμίσεις και αλλαγές, εξετάζουν παράλληλα την οικονομική απόδοση των εναλλακτικών επιλογών. Οι Αρχιτέκτονες μηχανικοί αναλαμβάνουν μία ποικιλία επαγγελματικών καθηκόντων όπως :

- Συνεργασία με άλλους μηχανικούς
- Αξιολόγηση σχεδίων και διασφάλιση ότι η προσέγγισή τους είναι σύμφωνη με τους κανονισμούς.
- Προσδιορισμός της κατασκευαστικής επάρκειας ενός κτιρίου
- Προτάσεις ειδικών αναβαθμίσεων και αλλαγών για τη βελτίωση της απόδοσης
- Αλλαγές σε ειδικά συστήματα, όπως του φωτισμού και της θέρμανσης, για τη βελτίωση της ασφάλειας και τη διασφάλιση συνθηκών λειτουργικής άνεσης
- Εκτίμηση της κοινωνικοοικονομικής ανταποδοτικότητας των διαφόρων επιλογών

2.7.4. Περιορισμοί κατά την άσκηση του επαγγέλματος του Αρχιτέκτονα Μηχανικού

Τις παραπάνω επαγγελματικές δραστηριότητες στα δομικά τεχνικά έργα, μπορεί να ασκεί χωρίς περιορισμό η ειδικότητα του Αρχιτέκτονα Μηχανικού.

Επιμέρους πτυχές των επαγγελματικών δραστηριοτήτων του Αρχιτέκτονα Μηχανικού, μπορούν να ασκούνται και από άλλες ειδικότητες της παραγράφου 2.5.3, καθώς και των Μηχανικών Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, με την προϋπόθεση ότι οι εγκύκλιες γνώσεις καλύπτουν τις αντίστοιχες γνώσεις εμβάθυνσης Αρχιτέκτονα Μηχανικού όπως αυτές περιγράφονται στα Παραρτήματα Ε1, Ε2 και Ε3.

Με δεδομένο όμως το αδιάσπαστο του γνωστικού αντικείμενου των σπουδών του Αρχιτέκτονα προκειμένου να εξυπηρετηθεί ολοκληρωμένα η προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος, η άσκηση αυτή μπορεί να λειτουργεί επικουρικά και σε συνεργασία με τον έχοντα τα πλήρη δικαιώματα άσκησης του Αρχιτέκτονα.

«..Οι θεμελιώδεις προϋποθέσεις για την χορήγηση άδειας και την αναγνώριση του δικαιώματος άσκησης κάποιου ως αρχιτέκτονα είναι η γνώση, οι δεξιότητες και οι ικανότητες που αναφέρονται παρακάτω που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο αναγνωρισμένης πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, εμπειρίας και πρακτικής εξάσκησης. Τότε μόνον το άτομο θεωρείται επαγγελματικά ικανό για την άσκηση της αρχιτεκτονικής:

- Ικανότητα να δημιουργεί αρχιτεκτονικά σχέδια που ικανοποιούν τόσο αισθητικές όσο και τεχνικές απαιτήσεις, και τα οποία να προσπαθούν να εξασφαλίσουν

ένα βιώσιμο περιβάλλον

- Επαρκείς γνώσεις της ιστορίας και της θεωρίας της αρχιτεκτονικής και των τεχνών που έχουν σχέση με αυτήν, της τεχνολογίας, και των ανθρωπιστικών επιστημών.
- Γνώση των καλών τεχνών ως παράγοντα της ποιότητας της αρχιτεκτονικής σύλληψης.
- Επαρκείς γνώσεις πολεοδομίας και χωροταξικού σχεδιασμού, καθώς και τις ικανότητες που απαιτούνται από τη διαδικασία του σχεδιασμού.
- Κατανόηση της σχέσης ανάμεσα σε ανθρώπους και τα κτίρια και ανάμεσα στα κτίρια και το περιβάλλον τους, καθώς επίσης και της συσχέτισης των κτιρίων και του περιβάλλοντα χώρου τους με τις ανθρώπινες ανάγκες και την ανθρώπινη κλίμακα.
- Μία επαρκή γνώση των μέσων επίτευξης περιβαλλοντικά βιώσιμου σχεδιασμού.
- Κατανόηση του επαγγέλματος του αρχιτέκτονα και του ρόλου των αρχιτεκτόνων στην κοινωνία, και ειδικότερα των κοινωνικών παραμέτρων που επηρεάζουν τη διαδικασία του σχεδιασμού.
- Κατανόηση των μεθόδων έρευνας και προετοιμασίας του φακέλου ενός μελετητικού σχεδίου.
- Κατανόηση του δομικού σχεδίου, της κατασκευής και των προβλημάτων των μηχανικών που συνδέονται με το σχεδιασμό των κατασκευών.
- Επαρκείς γνώσεις των φυσικών συνθηκών, της τεχνολογίας καθώς και της λειτουργίας των κτιρίων έτσι ώστε να τους παρέχονται εσωτερικές συνθήκες άνεσης και προστασίας από κλιματολογικές συνθήκες.
- Απαραίτητες ικανότητες αρχιτεκτονικού σχεδιασμού για την ικανοποίηση των απαιτήσεων των χρηστών του κτιρίου εντός των ορίων που τίθενται από τους παράγοντες κόστους και των οικοδομικών κανονισμών.
- Επαρκείς γνώσεις των βιομηχανικών υλικών, του τρόπου οργάνωσης, των κανονισμών και των διαδικασιών που σχετίζονται στη μετατροπή μιας αρχιτεκτονικής σύλληψης σε κτίριο καθώς και στην ένταξη των σχεδίων στο συνολικό σχεδιασμό.
- Επαρκείς γνώσεις που αφορούν την χρηματοδότηση και διαχείριση των έργων, καθώς και ελέγχου κόστους υλοποίησης.

(UIA παρ. Β)

Τέλος, όλες οι ειδικότητες των μηχανικών μπορούν να ασκούν επί των έργων του Αρχιτέκτονα Μηχανικού τις δραστηριότητες γ), ε) και στ) της παραγράφου 2.3.

2.7.5. Μεταβατικές διατάξεις

Όσοι από τους υφιστάμενους μηχανικούς άλλων ειδικοτήτων έχουν ασκήσει κατά το παρελθόν δραστηριότητες Αρχιτεκτονικής, μπορούν να συνεχίσουν να ασκούν τις δραστηριότητες αυτές μετά από αξιολόγηση του αρχιτεκτονικού τους έργου από ειδική επιτροπή και μετά από καθορισμό ορίων (αριθμός ορόφων, επιφάνεια κτιρίου) ανάλογα με την επαγγελματική τους εμπειρία.

2.8. Διαδικασίες πρόσβασης στο επάγγελμα

2.8.1 Γενικά

Μετά από 80 σχεδόν χρόνια από την θέσπιση του ν4636./30 και την εξέλιξη των πολυτεχνικών σπουδών, σήμερα υπάρχουν απόφοιτοι πολυτεχνείων της ημεδαπής και αλλοδαπής οι οποίοι, χωρίς να φέρουν τον τίτλο του αρχιτέκτονα, διαθέτουν συναφείς μεν αλλά όχι ολοκληρωμένες γνώσεις εις το αντικείμενό του όπως είναι π.χ. οι Πολεοδόμοι - Χωροτάκτες. Επίσης, μετά τη

δημιουργία και διασπορά των σχολών απανταχού (εντός και εκτός Ελλάδας), κάθε σχολή δεν καλύπτει απαραίτητα όλες τις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες.

Γι αυτό το ΤΕΕ και οι μηχανικοί είναι πλέον έτοιμοι για την αναθεώρηση του ν.4636/30 ώστε να περιληφθούν διατάξεις οι οποίες να αντανακλούν αυτές τις εξελίξεις και να επιτρέπουν την πρόσβαση στην άσκηση του επαγγέλματος και σε άλλες συναφείς ειδικότητες μηχανικών, μετά από εξετάσεις επάρκειας και πιστοποίηση επαγγελματικής εμπειρίας.

Εννοείται ότι αντίστοιχες παρεμβάσεις πρέπει να γίνουν και στη νομοθεσία που ρυθμίζει τις δραστηριότητες και των άλλων μηχανικών όπως του Πολιτικού και του Τοπογράφου Μηχανικού, προκειμένου να επιτραπεί η πρόσβαση και σε άλλες συναφείς ειδικότητες μηχανικών μετά βεβαίως από αντίστοιχη πιστοποίηση εγκυκλίων γνώσεων, επαγγελματικής ικανότητας, εμπειρίας και εξετάσεις επάρκειας.

Τονίζεται όμως, ότι στο σημερινό τεχνολογικό επίπεδο της χώρας ο “χώρος”, οι δραστηριότητες αλλά και το αντικείμενο για την άσκηση του επαγγέλματος του αρχιτέκτονα διπλωματούχου μηχανικού είναι ενιαίο, με συγκεκριμένο όγκο αντικειμένου απασχόλησης και μη επιδεχόμενος κατάτμηση. Κάτι τέτοιο θα έβαλλε κατά της επιστημονικής επάρκειας του επαγγέλματος και θα παραβίαζε τη βιωσιμότητά του.

2.8.2. Οι απαιτήσεις για την πρόσβαση στο επάγγελμα του αρχιτέκτονα μηχανικού

«Η άδεια άσκησης επαγγέλματος αποτελεί την επίσημη νομική αναγνώριση των προσόντων ενός ατόμου, που του επιτρέπει να εξασκεί το επάγγελμα του αρχιτέκτονα...

Η εκπαίδευση, η εμπειρία και η πρακτική εξάσκηση είναι μία ειδικά οργανωμένη και κατευθυνόμενη δραστηριότητα που αφορά στην άσκηση της αρχιτεκτονικής που πραγματοποιείται, είτε κατά τη διάρκεια της αρχιτεκτονικής εκπαίδευσης ή μετά την απονομή του επαγγελματικού διπλώματος, αλλά πριν την απόκτηση της άδειας άσκησης.

Για τη συμπλήρωση της ακαδημαϊκής εκπαίδευσης ώστε να προστατευθεί το κοινό συμφέρον, οι υποψήφιοι για την απόκτηση της άδειας άσκησης, πρέπει να ενσωματώνουν στην επίσημη εκπαίδευσή τους και την πρακτική κατάρτιση...

Κάθε υποψήφιος που ζητά την άδεια άσκησης της αρχιτεκτονικής, πρέπει να επιδείξει στις αρμόδιες εθνικές αρχές ότι κατέχει ένα ικανοποιητικό επίπεδο γνώσεων και επαγγελματικών ικανοτήτων...

Το κοινό συμφέρον εξασφαλίζεται ως προς τις γνώσεις και ικανότητες ενός αρχιτέκτονα μόνο αφού αυτός ή αυτή έχει αποκτήσει την απαιτούμενη πανεπιστημιακή εκπαίδευση και πρακτική εξάσκηση, και έχει επιδείξει τις ελάχιστες απαιτούμενες γνώσεις και ικανότητες για την συνολική άσκηση της αρχιτεκτονικής.

Αυτά τα προσόντα πρέπει να πιστοποιηθούν μέσω μιας εξέτασης ή άλλης αποδεκτής διαδικασίας...» (ΥΙΑ Παρ. Β)

Με βάση τις παραπάνω αρχές και κατευθύνσεις, που έχουν υιοθετηθεί στις διεθνείς συμβάσεις και Οδηγίες,

1) η Πρόσβαση στο επάγγελμα του Αρχιτέκτονα μηχανικού όσων κατέχουν το πλήρες γνωστικό του αντικείμενο (όσων δηλαδή έχουν κατακτήσει τον τίτλο ή, αλλιώς, το δικαίωμα της άσκησης της δραστηριότητας του Αρχιτέκτονα) προϋποθέτει διαδικασία που δεν θα αμφισβητεί το ήδη κατακτημένο γνωστικό αντικείμενο, αλλά θα το εμπλουτίζει με την προσαρμογή του στις εκάστοτε τοπικές συνθήκες / ιδιαιτερότητες (νομοτεχνικές και οικονομοτεχνικές). Η όποια πιστοποίηση προσόντων για απόδοση επαγγ. Δικαιωμάτων που αντιστοιχούν σε κατακτημένο γνωστικό αντικείμενο, είναι ανεπίτρεπτη.

2) η Πρόσβαση στο επάγγελμα του Αρχιτέκτονα μηχανικού όσων κατέχουν εν μέρει το γνωστικό αντικείμενο, προϋποθέτει την ολοκλήρωση του κύκλου εκπαίδευσης / εμπειρίας / πρακτικής άσκησης που θα αποδεικνύεται και μέσα από τη διαδικασία μιας εξέτασης δομημένης στη λογική της πλήρωσης των 11 κριτηρίων της ΥΙΑ, που δεν θα αμφισβητεί το ήδη κατακτημένο γνωστικό αντικείμενο. Με γνώμονα πάντα την αρχή ότι η τεχνική εμπειρία δεν αντικαθιστά την ακαδημαϊκή

γνώση, η απαιτούμενη επιπρόσθετη εκπαίδευση (πανεπιστημιακού επιπέδου) προκύπτει με βάση την αντιπαραβολή του γνωστικού αντικειμένου που έχει ήδη κατακτηθεί με αυτό του Αρχιτέκτονα (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε).

Σε ό,τι αφορά στη δραστηριότητα όσων κατέχουν μέρος του αντικειμένου απασχόλησης του Αρχιτέκτονα Μηχ. αυτή θα καθορίζεται επίσης με βάση το περιεχόμενο του γνωστικού της αντικειμένου και θα αφορά απαραίτητα διαφορετικό επαγγελματικό τίτλο με διακριτές δυνατότητες απασχόλησης μεμονωμένα η/και σε ομάδα εργασίας.

2.8.3. Συμπέρασμα

Οι αρχιτέκτονες μηχανικοί θα πρέπει να είναι ανοιχτοί σε κάθε πρωτοβουλία για τον εκσυγχρονισμό και την προσαρμογή του νόμου 4636/30 στα σημερινά δεδομένα, μετά από παρέλευση 80 ετών από την θέσπισή του.

Η προσαρμογή αυτή θα πρέπει να γίνει τηρουμένων:

- της αρχής της αναγκαιότητας δηλαδή χωρίς διακινδύνευση των συνταγματικών επιταγών περί προστασίας της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών.
- της αρχής της αναλογικότητας, δηλαδή τη διευκόλυνση της άσκησης δραστηριοτήτων επί των αρχιτεκτονικών μελετών - επιβλέψεων σε άλλες συναφείς ειδικότητες μηχανικών μετά από τεκμηριωμένη εμπειρία και εξετάσεις δοκιμασίας επάρκειας μέσω των οποίων θα κατοχυρώνεται η επάρκεια των ειδικοτήτων αυτών
- της αρχής της μη εισαγωγής διακρίσεων, ειδικότερα έναντι άλλων ειδικοτήτων διπλωματούχων μηχανικών, το επάγγελμα των οποίων δεν μπορεί να ασκήσει διπλωματούχος μηχανικός άλλης ειδικότητας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Μεθοδολογία διαμόρφωσης πεδίου άσκησης του επαγγέλματος του μηχανικού

A.1 Γενικά

Η διαμόρφωση και οριοθέτηση των «αποκλειστικών» και των «κοινών» δραστηριοτήτων των μηχανικών γίνεται με βάση τις συνταγματικές αρχές:

- της αναγκαιότητας
- της αναλογικότητας
- της μη εισαγωγής διακρίσεων

και αυτό γιατί κάθε νομοθετική ρύθμιση που επιβάλλει περιορισμούς στην άσκηση μίας επαγγελματικής δραστηριότητας, οφείλει να εξετάζεται υπό το πρίσμα των αρχών αυτών.

Αντίθετα, η άναρχη διατύπωση προτάσεων περί επαγγελματικών δεσμεύσεων χωρίς συγκεκριμένη αναφορά ή επίκληση αυτών των αρχών, συνιστά γραφειοκρατική παραμόρφωση και συντηνιακή παρέμβαση, η οποία ελέγχεται νομικά και πειθαρχικά.

Η μεθοδολογική προσέγγιση και τεκμηρίωση των θέσεών μας στηρίζεται στη συσχέτιση των παραπάνω αρχών :

α) με τους κινδύνους των τεχνικών έργων

β) με τις συνταγματικές επιταγές της προστασίας της ζωής, της υγείας, της περιουσίας των πολιτών και της προστασίας του περιβάλλοντος.

γ) με την αναγκαιότητα προσφυγής στην επιστημονική και τεχνική γνώση και εμπειρία, για να ελαχιστοποιηθεί η έκθεση της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών στους

παραπάνω κινδύνους όπως αυτοί προβλέπονται στο σύνταγμα της Ελλάδας και βάσει των οποίων ασκούνται στη χώρα μας τα νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα.

Στη συνέχεια εξετάζονται αναλυτικά οι παραπάνω αρχές.

A.2 Η αρχή της αναγκαιότητας

A.2.1. Οι συνταγματικές επιταγές

Η προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών αποτελούν ύψιστες αξίες τις οποίες κατοχυρώνει το Σύνταγμα των Ελλήνων το οποίο προβλέπει τις παρακάτω υποχρεώσεις της πολιτείας:

Άρθρο 2, §1. Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας. ...

Άρθρο 5, §2. Όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους ...

Άρθρο 5, §4**. Απαγορεύονται ατομικά διοικητικά μέτρα που περιορίζουν σε οποιονδήποτε Έλληνα την ελεύθερη κίνηση ή εγκατάσταση στη χώρα, καθώς και την ελεύθερη έξοδο και είσοδο σ' αυτήν. Τέτοιου περιεχομένου περιοριστικά μέτρα είναι δυνατόν να επιβληθούν μόνο ως παρεπόμενη ποινή με απόφαση ποινικού δικαστηρίου, σε εξαιρετικές περιπτώσεις ανάγκης και μόνο για την πρόληψη αξιόποινων πράξεων, όπως νόμος ορίζει.

**Ερμηνευτική δήλωση: Στην απαγόρευση της παραγράφου 4 δεν περιλαμβάνεται η απαγόρευση της εξόδου με πράξη του εισαγγελέα, εξαιτίας ποινικής δίωξης, ούτε η λήψη μέτρων που επιβάλλονται για την προστασία της δημόσιας υγείας ή της υγείας ασθενών, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 17, §1. Η ιδιοκτησία τελεί υπό την προστασία του Κράτους ...

Άρθρο 21, §3. Το Κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών ...

Βάσει των παραπάνω άρθρων και ιδιαίτερα του άρθρου 5, §4 μαζί με την ερμηνευτική δήλωση, η Ελληνική Πολιτεία υποχρεούται να λάβει μέτρα για την προστασία της δημόσιας υγείας.

A.2.2 Η προστασία από τεχνικούς κινδύνους και οι νόμοι για το επάγγελμα του μηχανικού

Ειδικότερα για την προστασία των εργαζομένων και πολιτών από τους τεχνικούς κινδύνους, η πολιτεία, ανταποκρινόμενη στις συνταγματικές απαιτήσεις, έχει θεσπίσει ειδικά νομοθετικά διατάγματα με τα οποία επιτρέπεται η άσκηση του επαγγέλματος του μηχανικού μόνο σε όσους διαθέτουν κατάλληλη επαγγελματική άδεια.

Για την προστασία των εργαζομένων και πολιτών από τους δομικούς, σεισμικούς και κατασκευαστικούς κινδύνους των έργων υποδομής, η πολιτεία έχει θεσπίσει τον Ν.4663/1930 (ΦΕΚ149Α) Περί ασκήσεως επαγγέλματος του Πολιτικού Μηχανικού, Αρχιτέκτονος και Τοπογράφου.

Για την προστασία των εργαζομένων και των πολιτών από τους μηχανολογικούς, ηλεκτρολογικούς κινδύνους ή κινδύνους από χημικές εγκαταστάσεις, η πολιτεία έχει θεσπίσει τον Ν.6422/34 «Περί ασκήσεως του επαγγέλματος του μηχανολόγου, του ηλεκτρολόγου και του μηχανολόγου – ηλεκτρολόγου μηχανικού, ως και του ναυπηγού».

Αντίστοιχη νομοθεσία έχει θεσπιστεί για όλα τα παραπάνω επιστημονικά επαγγέλματα, η άσκηση των οποίων πηγάζει ευθέως από το σύνταγμα.

Για την προστασία από τους μεταλλευτικούς, λατομικούς και μεταλλουργικούς κινδύνους, η πολιτεία έχει θεσπίσει συναφή νομοθεσία που αφορά στις μεταλλευτικές και λατομικές εργασίες και ειδικότερα το Νομοθετικό Διάταγμα 210/73 «Περί Μεταλλευτικού Κώδικος» (ΦΕΚ 277/Α/5-10-73) όπως αυτό τροποποιήθηκε από τον Νόμο 274/76 «Περί τροποποιήσεως του Μεταλλευτικού

Κώδικος. (ΦΕΚ 50/Α/6-3-76)» και το άρθρο 26 του Ν. 1428/1984 για την εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών και άλλες διατάξεις

Για την προστασία από τους χημικούς κινδύνους θεσπίστηκε ΝΟΜΟΣ: 3518/1928 Περί κυρώσεως του από 13 Νοεμβρίου 1927 Νομοθετικού Διατάγματος «περί κυρώσεως του Ν.Δ. της 20 Νοεμβρίου 1925 περί ασκήσεως του επαγγέλματος χημικού και υποχρεωτικής προσλήψεως χημικών εν ταις χημικαίς βιομηχανίαις» (ΦΕΚ 80/Α/14-5-28). Σημειώνεται ότι ο Χημικός Μηχανικός έχει εξομοιωθεί νομικώς με τον Χημικό και επομένως ασκεί το επάγγελμα αυτό ελευθέρως.

Η ανάθεση της τήρησης αυτών των συνταγματικών επιταγών σε ελεύθερα επαγγέλματα αποτελεί επιλογή της πολιτείας από ιδρύσεως του ελληνικού κράτους. Εάν η πολιτεία επιθυμεί σήμερα να αναλάβει το ίδιο το κράτος την τήρηση αυτών των συνταγματικών επιταγών ας το πράξει. Μέχρι όμως να γίνει αυτό, η πολιτεία οφείλει να μεριμνά για την εφαρμογή και μίας δεύτερης, εξίσου σημαντικής αρχής : της αρχής της οικονομικής βιωσιμότητας των επαγγελμάτων αυτών.

A.2.3 Η αρχή της οικονομικής βιωσιμότητας

Ο μηχανικός ως επαγγελματική μονάδα θα πρέπει να διασφαλίζει όχι μόνο ένα επαρκές εισόδημα για τα προς το ζην αλλά και για τη συνεχή ανανέωση και βελτίωση της επιστημονικής του ικανότητας προς άσκηση του επαγγέλματός του. Ο συμβολαιογράφος είναι υποχρεωμένος να διατηρεί αρχεία υποθέσεων των πολιτών σε άριστη κατάσταση για πολλές δεκαετίες. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα για την αναγκαιότητα συνεχούς βελτίωσης και αναβάθμισης αυτών των επαγγελματικών υπηρεσιών.

Για το λόγο αυτόν και, εκτός των παραπάνω τριών αρχών, θα πρέπει να διασφαλισθεί η τήρηση της αρχής της οικονομικής βιωσιμότητας των θεσμικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων τα οποία διασφαλίζουν την τήρηση των συνταγματικών επιταγών.

Σήμερα είναι γνωστό ότι ήδη αυτή η αρχή δεν ισχύει για ένα μεγάλο μέρος των επαγγελματιών αυτών. Αυτό συνεπάγεται ότι ένα μεγάλο μέρος των επαγγελματιών οδηγείται στον αφανισμό, γεγονός το οποίο θα έχει δυσμενείς συνέπειες στο τίμημα των παρεχόμενων αντίστοιχων υπηρεσιών. Τελικώς τις συνέπειες θα τις αισθανθεί ο ίδιος ο πολίτης ο οποίος προοδευτικά θα στερηθεί τις τεχνικές, νομικές ή ιατρικές υπηρεσίες τις οποίες έχει ανάγκη, λόγω αυξανόμενου τιμήματος.

Επομένως πριν η πολιτεία προχωρήσει στην κατάργηση «αδικαιολόγητων περιορισμών» στην πρόσβαση και την άσκηση των επαγγελμάτων θα πρέπει παράλληλα να εξετάσει την οικονομική βιωσιμότητα των ασκούμενων επαγγελμάτων.

A.3. Η τήρηση της αρχής της μη εισαγωγής διακρίσεων

A.3.1. Η συνταγματική επιταγή

Όταν η πολιτεία νομοθετεί περί ενός «νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος», εκ των πραγμάτων θέτει περιορισμούς στην ελεύθερη πρόσβαση και στην ελεύθερη άσκηση του επαγγέλματος αυτού από τους πολίτες της χώρας. Επειδή όμως το άρθρο 5, παρ.1 του Συντάγματος ορίζει ότι «ο καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητα του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη», αυτό συνεπάγεται ότι τέτοιου είδους περιορισμός πρέπει να γίνεται μόνο κατόπιν άλλης συνταγματικής επιταγής όπως αυτές αναλύονται παραπάνω.

Επομένως, πριν την θέσπιση μίας κατοχυρωμένης νομοθετικά δραστηριότητας ή επαγγέλματος πρέπει να καθορίζονται με σαφήνεια οι συνταγματικοί λόγοι που επιβάλουν την κατοχύρωσή της. Αλλιώς παραβιάζεται ευθέως η αρχή της μη εισαγωγής διακρίσεων όπως και το άρθρο 5 του συντάγματος.

A.4. Η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας

A.4.1. Γενικά

Η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας δεν είναι προαιρετική αλλά προκύπτει από το άρθρο 5, παρ.1 του Συντάγματος το οποίο ορίζει ότι «ο καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητα του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας,

εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη». Όταν η Πολιτεία θεσμοθετεί ένα νέο νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα όπως οι «ενεργειακοί επιθεωρητές», κατ' επίκληση κάποιου άλλου άρθρου του Συντάγματος (π.χ. για την προστασία της δημόσιας υγείας ή την προστασία του περιβάλλοντος, κλπ), οι περιορισμοί που επιβάλλονται στην ελεύθερη πρόσβαση των πολιτών στο επάγγελμα αυτό δεν είναι αυθαίρετοι, αλλά τίθενται κατ' αναλογία με αντίστοιχους περιορισμούς που τίθενται σε άλλα νομοθετικώς ελεγχόμενα επαγγέλματα, όπως των μηχανικών, των ιατρών ή των δικηγόρων. Αλλιώς καταστρατηγείται η αρχή της ισοπολιτείας και της ισονομίας, όπως αυτή προδιαγράφεται στο άρθρο 4, παρ. 1 του Συντάγματος : «Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου».

Η τήρηση αυτής της αρχής προβλέπεται επίσης ρητώς από τον νόμο 3919/2011 άρθρο 3 παράγραφος 2.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα παραβίασης της αρχής της αναλογικότητας δίνεται από το άρθρο 8 «Ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες – Ενεργειακοί Επιθεωρητές – Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ)» της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου της 19ης Νοεμβρίου 2012 με τίτλο: «Ρυθμίσεις κατεπειγόντων θεμάτων του ν.4046/2012 και του ν. 4093/2012». Με το άρθρο αυτό θεσπίζεται το κατοχυρωμένο νομικώς επάγγελμα του ενεργειακού επιθεωρητού, για το οποίο απαιτείται πολύωρη και δαπανηρά υποχρεωτική κατάρτιση των υποψηφίων ως και υποχρεωτική γραπτή εξέταση αυτών, δηλαδή προβλέπονται περισσότερες απαιτήσεις που δεν απαιτούνται για πολύ σπουδαιότερα καθήκοντα μηχανικού, όπως π.χ. η άσκηση του επαγγέλματος του μηχανικού, αυτή καθ' εαυτή.

Συνοπτικά, **διαπιστώνεται ότι δεν τηρείται η αρχή της αναλογικότητας** όταν διά το έλασσον (ενεργειακή επιθεώρηση) απαιτείται επιπρόσθετη υποχρεωτική εκπαίδευση και εξέταση, πέραν της άδειας άσκησης επαγγέλματος του μηχανικού τη στιγμή όπου μόνον αυτή αρκεί για το μείζον, δηλαδή για μελέτες και έργα τα οποία άπτονται της ζωής και της υγείας των πολιτών και των εργαζομένων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: Διεθνή Πρότυπα για την άσκηση του επαγγέλματος του Αρχιτέκτονα (UIA)

(υιοθετήθηκε από την 21η Γενική Συνέλευση της UIA στο Πεκίνο στις 28 Ιουνίου 1999)

Πρόκειται για:

«Αποφάσεις που αφορούν το Σύμφωνο της Διεθνούς Ένωσης Αρχιτεκτόνων U.I.A. με τα προτεινόμενα Διεθνή Πρότυπα για την Άσκηση του Επαγγέλματος του Αρχιτέκτονα»

.....

Το Σύμφωνο και οι Βασικές Οδηγίες που θα ακολουθήσουν, σκοπό έχουν να προσδιορίσουν τις βέλτιστες συνθήκες για την άσκηση του επαγγέλματος και τους κανόνες που το επάγγελμα απαιτεί. Το Σύμφωνο αρχίζει με τη διακήρυξη που περιλαμβάνει τις «Αρχές άσκησης του Επαγγέλματος»

.....

Αρχές Άσκησης του Επαγγέλματος (ενδεικτικές αναφορές από το πλήρες κείμενο)

Τα μέλη του αρχιτεκτονικού επαγγέλματος είναι ταγμένα στη διατήρηση υψηλού επιπέδου άσκησης της αρχιτεκτονικής με ακεραιότητα και ικανότητα. Με αυτόν τον τρόπο προσφέρουν στην κοινωνία μοναδικές ικανότητες και υπηρεσίες αναγκαίες για την αειφόρο ανάπτυξη του δομημένου περιβάλλοντος, την κοινωνική ευημερία και τον πολιτισμό. Οι Αρχές Άσκησης του Επαγγέλματος καθορίζονται από τη νομοθεσία, τους κώδικες δεοντολογίας και άλλους κανονισμούς που ρυθμίζουν την επαγγελματική συμπεριφορά....

Οι αρχιτέκτονες κατέχουν ένα συστηματοποιημένο σώμα γνώσεων, ικανοτήτων και θεωρίας το οποίο αναπτύχθηκε μέσω της εκπαίδευσης, της προ- και μεταπτυχιακής κατάρτισης, και της εμπειρίας. Η διαδικασία των πανεπιστημιακών τους σπουδών, της πρακτικής τους εξάσκησης και οι εξετάσεις στις οποίες υποβάλλονται έχουν διαμορφωθεί έτσι ώστε να διασφαλίζεται το **δημόσιο συμφέρον** και όταν ένας αρχιτέκτονας προσλαμβάνεται για να παρέχει επαγγελματικές

υπηρεσίες, να πληροί τα αποδεκτά κριτήρια που απαιτούνται για την κατάλληλη επιτέλεση αυτών των υπηρεσιών. Επιπρόσθετα, τα μέλη των περισσότερων επαγγελματικών συλλόγων και, βεβαίως, της UIA, είναι επιφορτισμένα με την υποχρέωση να διατηρούν και προωθούν τις γνώσεις τους στην τέχνη και την επιστήμη της αρχιτεκτονικής, καθώς επίσης να σέβονται το σύνολο της αρχιτεκτονικής δημιουργίας και να συμβάλλουν στην ανάπτυξη του.

.....

Οι αρχιτέκτονες επίσης υποχρεώνονται να εφαρμόζουν το πνεύμα και το γράμμα των νόμων που διέπουν τις επαγγελματικές τους υποθέσεις και να εξετάζουν προσεκτικά τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων.....

Η UIA, μέσω των προγραμμάτων των εθνικών της τμημάτων και του Προγράμματος Άσκησης του Επαγγέλματος, επιδιώκει να καθιερώσει αρχές επαγγελματικής συμπεριφοράς και επαγγελματικά πρότυπα προς όφελος της δημόσιας υγείας, της ασφάλειας, της ευημερίας, και του πολιτισμού. Επιπροσθέτως η UIA υποστηρίζει τη θέση ότι η αμοιβαία αναγνώριση των προτύπων επαγγελματικής συμπεριφοράς και ικανότητας θα εξυπηρετήσει το δημόσιο συμφέρον και ταυτόχρονα θα συμβάλλει στη διατήρηση της αξιοπιστίας του επαγγέλματος.

Οι αρχές και τα πρότυπα της UIA στοχεύουν στην διεξοδική πανεπιστημιακή εκπαίδευση και πρακτική εξάσκηση των αρχιτεκτόνων έτσι ώστε να είναι ικανοί να ικανοποιήσουν τις θεμελιώδεις επαγγελματικές απαιτήσεις τους.....

Άσκηση της Αρχιτεκτονικής (ενδεικτικές αναφορές από το πλήρες κείμενο)

Η άσκηση της αρχιτεκτονικής αφορά την παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών που συνδέονται με τη ρύθμιση του δομημένου και αδόμητου χώρου. Αφορά επίσης τη σύλληψη και κατασκευή, επέκταση, διατήρηση, αποκατάσταση ή τροποποίηση χώρων, κτιρίων ή ομάδας κτιρίων. Αυτές οι επαγγελματικές υπηρεσίες περιλαμβάνουν τους ακόλουθους τομείς, χωρίς όμως να περιορίζονται μόνο σε αυτούς: πολεοδομία, αρχιτεκτονική τοπίου, διαμορφώσεις αστικού χώρου, προκαταρκτικές μελέτες, σύνθεση των έργων, υλοποίηση προπλασμάτων και σχεδίων, διατύπωση εξειδικευμένων τεχνικών προδιαγραφών, συντονισμό της τεχνικής τεκμηρίωσης από άλλους επαγγελματίες εφόσον υπάρχουν (συμβούλους μηχανικούς, πολεοδόμους, αρχιτέκτονες τοπίου και άλλους ειδικούς), την οικονομία της κατασκευής, τη διαχείριση των συμβάσεων των έργων, την παρακολούθηση της κατασκευής (η οποία καλείται επίβλεψη σε μερικές χώρες) και τη διαχείριση των έργων....

Το επάγγελμα όπως το γνωρίζουμε σήμερα έχει αναπτυχθεί πολύ και έχει αλλάξει ριζικά. Οι επαγγελματικές υποχρεώσεις έχουν πολλαπλασιαστεί, οι απαιτήσεις των πελατών και οι τεχνολογικές εξελίξεις έχουν γίνει πιο περίπλοκες, οι κοινωνικές και οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις έχουν αποκτήσει περισσότερο πιεστικό χαρακτήρα. Αυτές οι αλλαγές με τη σειρά τους έχουν μεταβάλλει το αρχιτεκτονικό επάγγελμα, ευνοώντας τη συνεργασία μεταξύ των πολλών εμπλεκόμενων πλευρών στη διαδικασία σχεδιασμού και κατασκευής...

Ο προσδιορισμός «αρχιτέκτονας» γενικά αποδίδεται από το νόμο σε ένα άτομο που έχει τα επαγγελματικά και ακαδημαϊκά προσόντα και γενικά είναι καταχωρημένο / έχει άδεια άσκησης του επαγγέλματος της αρχιτεκτονικής, στη χώρα που αυτό την εξασκεί και είναι υπεύθυνο για την προώθηση της σωστής και βιώσιμης ανάπτυξης, της ευημερίας και της πολιτισμικής έκφρασης της κοινωνίας στο χώρο, στη μορφή και στο ιστορικό πλαίσιο.....

Οι θεμελιώδεις προϋποθέσεις για την χορήγηση άδειας και την αναγνώριση του δικαιώματος άσκησης κάποιου ως αρχιτέκτονα όπως ορίζεται παραπάνω, είναι η γνώση, οι δεξιότητες και οι ικανότητες που αναφέρονται παρακάτω που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο αναγνωρισμένης πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, εμπειρίας και πρακτικής εξάσκησης. Τότε μόνον το άτομο θεωρείται επαγγελματικά ικανό για την άσκηση της αρχιτεκτονικής.

Τον Αύγουστο του 1985, για πρώτη φορά, μία ομάδα χωρών έθεσε τις θεμελιώδεις απαιτήσεις γνώσεων και ικανοτήτων για έναν αρχιτέκτονα (από την Directive 85/484/EEC της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων)*

Αυτές περιλαμβάνουν:

- Ικανότητα να δημιουργεί αρχιτεκτονικά σχέδια που ικανοποιούν τόσο αισθητικές όσο και τεχνικές απαιτήσεις, και τα οποία να προσπαθούν να εξασφαλίσουν ένα βιώσιμο περιβάλλον
- Επαρκείς γνώσεις της ιστορίας και της θεωρίας της αρχιτεκτονικής και των τεχνών που έχουν σχέση με αυτήν, της τεχνολογίας, και των ανθρωπιστικών επιστημών.
- Γνώση των καλών τεχνών ως παράγοντα της ποιότητας της αρχιτεκτονικής σύλληψης.
- Επαρκείς γνώσεις πολεοδομίας και χωροταξικού σχεδιασμού, καθώς και τις ικανότητες που απαιτούνται από τη διαδικασία του σχεδιασμού.
- Κατανόηση της σχέσης ανάμεσα σε ανθρώπους και τα κτίρια και ανάμεσα στα κτίρια και το περιβάλλον τους, καθώς επίσης και της συσχέτισης των κτιρίων και του περιβάλλοντα χώρου τους με τις ανθρώπινες ανάγκες και την ανθρώπινη κλίμακα.
- Μία επαρκή γνώση των μέσων επίτευξης περιβαλλοντικά βιώσιμου σχεδιασμού.
- Κατανόηση του επαγγέλματος του αρχιτέκτονα και του ρόλου των αρχιτεκτόνων στην κοινωνία, και ειδικότερα των κοινωνικών παραμέτρων που επηρεάζουν τη διαδικασία του σχεδιασμού.
- Κατανόηση των μεθόδων έρευνας και προετοιμασίας του φακέλου ενός μελετητικού σχεδίου.
- Κατανόηση του δομικού σχεδίου, της κατασκευής και των προβλημάτων των μηχανικών που συνδέονται με το σχεδιασμό των κατασκευών.
- Επαρκείς γνώσεις των φυσικών συνθηκών, της τεχνολογίας καθώς και της λειτουργίας των κτιρίων έτσι ώστε να τους παρέχονται εσωτερικές συνθήκες άνεσης και προστασίας από κλιματολογικές συνθήκες.
- Απαραίτητες ικανότητες αρχιτεκτονικού σχεδιασμού για την ικανοποίηση των απαιτήσεων των χρηστών του κτιρίου εντός των ορίων που τίθενται από τους παράγοντες κόστους και των οικοδομικών κανονισμών.
- Επαρκείς γνώσεις των βιομηχανικών υλικών, του τρόπου οργάνωσης, των κανονισμών και των διαδικασιών που σχετίζονται στη μετατροπή μιας αρχιτεκτονικής σύλληψης σε κτίριο καθώς και στην ένταξη των σχεδίων στο συνολικό σχεδιασμό.
- Επαρκείς γνώσεις που αφορούν την χρηματοδότηση και διαχείριση των έργων, καθώς και ελέγχου κόστους υλοποίησης. __

Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

.....

Σε αρμονία με τον Καταστατικό Χάρτη της UIA/UNESCO για την Αρχιτεκτονική Εκπαίδευση, η UIA προωθεί την άποψη ότι η πανεπιστημιακή εκπαίδευση των αρχιτεκτόνων (εκτός από πρακτική εξάσκηση και εμπειρία) δεν θα πρέπει να διαρκεί λιγότερο από 5 έτη, και να παρέχεται σε πλήρες ωράριο με ένα αναγνωρισμένο πρόγραμμα αρχιτεκτονικών σπουδών σε ένα αναγνωρισμένο πανεπιστήμιο, ενώ θα επιτρέπει ποικιλία στην παιδαγωγική προσέγγιση, προσαρμογή στις τοπικές συνθήκες, καθώς και ευελιξία στην ισοτιμία των σπουδών.

Εμπειρία / Εκπαίδευση / Πρακτική Εξάσκηση

Η εκπαίδευση, η εμπειρία και η πρακτική εξάσκηση είναι μία ειδικά οργανωμένη και κατευθυνόμενη δραστηριότητα που αφορά την άσκηση της αρχιτεκτονικής που πραγματοποιείται είτε κατά τη διάρκεια της αρχιτεκτονικής εκπαίδευσης ή μετά την απονομή του επαγγελματικού διπλώματος αλλά πριν την απόκτηση της άδειας άσκησης.

Για τη συμπλήρωση της ακαδημαϊκής εκπαίδευσης ώστε να προστατευθεί το κοινό συμφέρον, οι υποψήφιοι για την απόκτηση της άδειας άσκησης, πρέπει να ενσωματώνουν στην επίσημη εκπαίδευσή τους και την πρακτική κατάρτιση.

Οι κάτοχοι διπλωμάτων αρχιτεκτονικής θα πρέπει να έχουν συμπληρώσει τουλάχιστο 2 έτη αποδεκτής πρακτικής εξάσκησης πριν την απόκτηση της άδειας για εργασία ως αρχιτέκτονας (αλλά με αντικειμενικό σκοπό τα 3 έτη), και θα πρέπει να προβλέπονται περιθώρια που να επιτρέπουν την ισοτιμία.

Επίδειξη Επαγγελματικών Γνώσεων και Ικανοτήτων

Κάθε υποψήφιος που ζητά την άδεια άσκησης της αρχιτεκτονικής, πρέπει να επιδείξει στις αρμόδιες εθνικές αρχές ότι κατέχει ένα ικανοποιητικό επίπεδο γνώσεων και επαγγελματικών ικανοτήτων.

...

Το κοινό συμφέρον εξασφαλίζεται ως προς τις γνώσεις και ικανότητες ενός αρχιτέκτονα μόνο αφού αυτός ή αυτή έχει αποκτήσει την απαιτούμενη πανεπιστημιακή εκπαίδευση και πρακτική εξάσκηση, και έχει επιδείξει τις ελάχιστες απαιτούμενες γνώσεις και ικανότητες για την συνολική άσκηση της αρχιτεκτονικής.

Αυτά τα προσόντα πρέπει να πιστοποιηθούν μέσω μιας εξέτασης ή άλλης αποδεκτής διαδικασίας.

.....

Οι γνώσεις και οι ικανότητες που αποκτήθηκαν από έναν αρχιτέκτονα πρέπει να μπορούν να αποδειχθούν από μία κατάλληλη διαδικασία. Αυτή η διαδικασία πρέπει να περιλαμβάνει την επιτυχή αντιμετώπιση τουλάχιστον μίας εξέτασης στο τέλος της ολοκλήρωσης του κύκλου εκπαίδευσης / εμπειρίας / πρακτικής άσκησης. Οι γνώσεις και οι ικανότητες για την άσκηση του επαγγέλματος που δεν αποτελούν αντικείμενο εξέτασης πρέπει να εκτιμώνται με έναν άλλο τρόπο. Αυτές οι γνώσεις περιλαμβάνουν θέματα όπως διαχείριση επιχειρήσεων και θεσμικά θέματα.

Άδεια Άσκησης Επαγγέλματος

.....

Η άδεια άσκησης επαγγέλματος αποτελεί την επίσημη νομική αναγνώριση των προσόντων ενός ατόμου που του επιτρέπει να εξασκεί το επάγγελμα του αρχιτέκτονα. Αυτή η αναγνώριση συνοδεύεται από περιορισμούς που εμποδίζουν άτομα που δεν έχουν τα προσόντα να ασκούν ορισμένες λειτουργίες.

.....

Δεδομένου ότι το δημόσιο συμφέρον συνδέεται με ένα βιώσιμο και ποιοτικό δομημένο περιβάλλον, και δεδομένων των κινδύνων και επιπτώσεων της ανάπτυξης στο περιβάλλον αυτό, είναι σημαντικό οι υπηρεσίες στον τομέα της αρχιτεκτονικής να παρέχονται από εξειδικευμένους επαγγελματίες για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος.

.....

Η Ο.Ι.Α. προωθεί το γεγονός της επιβολής μιας διαδικασίας που να δίνει το δικαίωμα άσκησης του επαγγέλματος σε όλες τις χώρες. Αυτή η διαδικασία θα πρέπει να είναι υποχρεωτική.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ: κριτήρια της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ

Από την εισηγητική της έκθεση παρατίθεται:

(27) Η αρχιτεκτονική δημιουργία, η ποιότητα των κατασκευών, η αρμονική

ένταξή τους στο περιβάλλον, ο σεβασμός των φυσικών και αστικών τοπίων, καθώς και της κοινής και ιδιωτικής κληρονομιάς **αποτελούν δημόσιο συμφέρον**. Εφεξής, η αμοιβαία αναγνώριση των τίτλων εκπαίδευσης θα πρέπει να βασίζεται σε ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια που διασφαλίζουν ότι οι κάτοχοι των αναγνωρισμένων τίτλων εκπαίδευσης είναι σε θέση να κατανοούν και να εκφράζουν τις ανάγκες των μεμονωμένων ατόμων, των κοινωνικών ομάδων και των συλλογικών φορέων σε θέματα χωροταξίας, σχεδιασμού, οργάνωσης και υλοποίησης των κατασκευών, διατήρησης και αξιοποίησης της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, καθώς και προστασίας της ισορροπίας της φύσης.

Επίσης, στο άρθρο 46, αναφέρεται:

Η εκπαίδευση του Αρχιτέκτονα, που πρέπει να είναι πανεπιστημιακού επιπέδου και της οποίας το πρωταρχικό στοιχείο συνιστά η αρχιτεκτονική, πρέπει να διατηρεί την ισορροπία μεταξύ των θεωρητικών και πρακτικών πτυχών της εκπαίδευσης στον τομέα της αρχιτεκτονικής και να παρέχει την εγγύηση ότι ο ενδιαφερόμενος έχει αποκτήσει τις ακόλουθες γνώσεις και δεξιότητες:

α) ικανότητα σύλληψης αρχιτεκτονικών δημιουργιών που να ικανοποιούν συγχρόνως αισθητικές και τεχνικές απαιτήσεις·

β) προσήκουσα γνώση της ιστορίας και των θεωριών της αρχιτεκτονικής καθώς και των συναφών τεχνών, τεχνολογιών και επιστημών του ανθρώπου·

γ) γνώση των καλών τεχνών ως παραγόντων που είναι δυνατόν να επηρεάσουν την ποιότητα της αρχιτεκτονικής σύλληψης·

δ) προσήκουσα γνώση της πολεοδομίας, του πολεοδομικού σχεδιασμού και των τεχνικών που εφαρμόζονται στη διαδικασία του πολεοδομικού σχεδιασμού·

ε) ικανότητα κατανόησης των σχέσεων, αφενός, ανάμεσα στους ανθρώπους και τα αρχιτεκτονικά δημιουργήματα, και αφετέρου, ανάμεσα στα αρχιτεκτονικά δημιουργήματα και το περιβάλλον τους, καθώς και ικανότητα κατανόησης της ανάγκης αρμονικού συνδυασμού των αρχιτεκτονικών δημιουργημάτων με τους χώρους, ανάλογα με τις ανάγκες του ανθρώπου και την αντίστοιχη κλίμακα·

στ) ικανότητα κατανόησης του επαγγέλματος του αρχιτέκτονα και του ρόλου του στην κοινωνία, ειδικότερα μέσω της επεξεργασίας σχεδίων στα οποία λαμβάνονται υπόψη οι κοινωνικοί παράγοντες·

ζ) γνώση των μεθόδων τεκμηρίωσης και προπαρασκευής της οικοδομικής μελέτης·

η) γνώση των προβλημάτων στατικού σχεδιασμού, οικοδομικής και έργων πολιτικού μηχανικού, τα οποία συνδέονται με το σχεδιασμό των κτιρίων·

θ) προσήκουσα γνώση των προβλημάτων που έχουν σχέση με τις φυσικές ιδιότητες των κτιρίων, των τεχνολογιών, καθώς επίσης και της λειτουργίας των κατασκευών, ώστε να τις εφοδιάζει με όλα τα στοιχεία εσωτερικής άνεσης και κλιματικής προστασίας·

ι) τεχνική ικανότητα, χάρη στην οποία ο αρχιτέκτονας θα μπορεί να επινοεί κατασκευές που να ικανοποιούν τις απαιτήσεις αυτών που τις χρησιμοποιούν, σεβόμενος τους οικονομικούς περιορισμούς και τους οικοδομικούς κανονισμούς·

ια) προσήκουσα γνώση των βιομηχανιών, οργανώσεων, κανονισμών και διαδικασιών, που έχουν σχέση με την υλοποίηση των κτιριακών μελετών και την ένταξη των σχεδίων στο γενικό σχεδιασμό.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ: επίπεδα επαγγελματικών προσόντων της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ

Η οδηγία 36, στο άρθρο 11, διακρίνει τέσσερα επίπεδα επαγγελματικών προσόντων.

α) **βεβαίωση επάρκειας** που χορηγείται από αρμόδια αρχή του κράτους μέλους καταγωγής, η οποία έχει οριστεί σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις του εν λόγω κράτους, βάσει:

i) είτε εκπαίδευσης που δεν αποτελεί μέρος πιστοποιητικού ή διπλώματος κατά την έννοια των στοιχείων β), γ), δ) ή ε) ή ειδικής εξέτασης χωρίς προηγούμενη εκπαίδευση, ή της άσκησης του επαγγέλματος σε ένα κράτος μέλος με πλήρη απασχόληση επί τρία συναπτά έτη ή επί ισοδύναμο χρονικό διάστημα με μειωμένο ωράριο, κατά την τελευταία δεκαετία,

ii) είτε γενικής πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που πιστοποιεί ότι ο κάτοχός της έχει αποκτήσει γενικές γνώσεις.

β) **πιστοποιητικό** που βεβαιώνει επιτυχή ολοκλήρωση κύκλου σπουδών **δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης**,

i) είτε γενικής εκπαίδευσης, συμπληρωμένου με κύκλο σπουδών ή επαγγελματικής εκπαίδευσης άλλον από εκείνους περί των οποίων το στοιχείο γ) ή/και με την επιπλέον αυτού του κύκλου σπουδών απαιτούμενη πρακτική άσκηση ή άσκηση του επαγγέλματος,

ii) είτε τεχνικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης, συμπληρωμένου ενδεχομένως με κύκλο σπουδών ή επαγγελματικής εκπαίδευσης από εκείνους περί των οποίων το στοιχείο i) ή/και με την επιπλέον αυτού του κύκλου σπουδών απαιτούμενη πρακτική άσκηση ή άσκηση του επαγγέλματος·

γ) **δίπλωμα** που πιστοποιεί ότι ολοκληρώθηκε επιτυχώς:

i) είτε εκπαίδευση μεταδευτεροβάθμιου επιπέδου, εκτός από την αναφερόμενη στα στοιχεία δ) και ε), διάρκειας **τουλάχιστον ενός έτους** ή ισοδύναμης διάρκειας υπό καθεστώς μερικής παρακολούθησης, προϋπόθεση πρόσβασης στην οποία αποτελεί κατά κανόνα, μεταξύ άλλων, η ολοκλήρωση του κύκλου δευτεροβάθμιων σπουδών που απαιτείται για την πρόσβαση στην ανώτατη ή ανώτερη εκπαίδευση ή την ολοκλήρωση ισοδύναμης σχολικής εκπαίδευσης στο δεύτερο δευτεροβάθμιο επίπεδο, καθώς και την ενδεχομένως απαιτούμενη επιπλέον αυτού του κύκλου μεταδευτεροβάθμιων σπουδών επαγγελματική κατάρτιση,

ii) είτε, στην περίπτωση νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος, κύκλος εκπαίδευσης με ειδική διάρθρωση που περιλαμβάνεται στο παράρτημα II, ισότιμος με το επίπεδο εκπαίδευσης που αναφέρεται στο ανωτέρω στοιχείο i), ο οποίος παρέχει συγκρίσιμο επαγγελματικό επίπεδο και προετοιμάζει για την ανάληψη ανάλογου επιπέδου ευθυνών και καθηκόντων. Ο κατάλογος του παραρτήματος II μπορεί να τροποποιηθεί σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 58 παράγραφος 2 προκειμένου να ληφθεί υπόψη η εκπαίδευση που καλύπτει τις απαιτήσεις που προβλέπονται στην προηγούμενη φράση·

δ) **δίπλωμα** που βεβαιώνει επιτυχή ολοκλήρωση της εκπαίδευσης μεταδευτεροβάθμιου επιπέδου, **διάρκειας τουλάχιστον τριών και όχι άνω των τεσσάρων ετών** ή ισοδύναμης διάρκειας υπό καθεστώς μερικής παρακολούθησης, σε πανεπιστήμιο ή ίδρυμα ανώτερης εκπαίδευσης ή άλλο ίδρυμα του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου, καθώς και την ενδεχομένως απαιτούμενη επιπλέον αυτού του κύκλου μεταδευτεροβάθμιων σπουδών επαγγελματική κατάρτιση·

ε) **δίπλωμα** που πιστοποιεί ότι ο κάτοχος ολοκλήρωσε επιτυχώς κύκλο μεταδευτεροβάθμιων σπουδών **ελάχιστης διάρκειας τεσσάρων ετών** ή αντίστοιχης διάρκειας υπό καθεστώς μερικής παρακολούθησης, σε πανεπιστήμιο ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή σε άλλο ίδρυμα ανάλογου επιπέδου, καθώς και, ενδεχομένως, την επαγγελματική κατάρτιση που μπορεί να απαιτείται

συμπληρωματικά προς τον εν λόγω κύκλο μεταδευτεροβάθμιων σπουδών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε: Γνωστικό αντικείμενο Αρχιτέκτονα Μηχανικού

Τομείς και Πτυχές Εκπαίδευσης – Ενδεικτικά

1. Βασικές γνώσεις

Πτυχές :

- Αρχιτεκτονικές συνθέσεις
- Ελεύθερο σχέδιο
- Ιστορία και θεωρία
- Γεωμετρικές απεικονίσεις
- Στατική
- Αντοχή των υλικών
- Τεχνολογία σκυροδέματος
- Γεωτεχνικά – εδαφολογικά – θεμελιώσεις
- Τεχνολογία δομήσιμων υλικών
- Πολεοδομικός και αστικός σχεδιασμός, όπως και σχεδιασμού υπαίθριων δημόσιων χώρων και τοπιακών παρεμβάσεων σε αστικές και περιαστικές περιοχές.-
- Μελέτη και αποτύπωση παραδοσιακής αρχιτεκτονικής.
- Τα μαθήματα αρχιτεκτονικών κατασκευών και αντικειμένου.

2. Τομέας: Αρχιτεκτονική κτιριακών έργων .

Πτυχές :

- Αρχιτεκτονική σύνθεση και κριτική,
- Οικοδομική τεχνολογία
- Αναβαθμίσεις, αποκαταστάσεις κτιρίων,
- Βιοκλιματική σχεδίαση, ενεργειακή αναβάθμιση κελύφους

3. Τομέας : Ειδικά αρχιτεκτονικά έργα

Πτυχές :

- Παραδοσιακοί οικισμοί, αποτυπώσεις, επεκτάσεις, αποκαταστάσεις
- Διατηρητέα κτίρια και προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς
- Ενεργειακή αναβάθμιση κτιριακού κελύφους

4. Τομέας : Χωροταξία

Πτυχές :

- Χωροταξικός σχεδιασμός
- Περιβαλλοντικά κριτήρια - προστασία οικοσυστημάτων
- Περιφερειακή ανάπτυξη και δημόσια οικονομικά
- Σχεδιασμός μεταφορών

5. Τομέας : Πολεοδομία

Πτυχές :

- Αστικός και πολεοδομικός σχεδιασμός, συστήματα, επεκτάσεις, λειτουργικά και βιοκλιματικά κριτήρια, σχεδιασμός υπαίθριων δημόσιων χώρων και τοπιακών παρεμβάσεων σε αστικές και περιαστικές περιοχές
- Αναπλάσεις αστικών περιοχών και παραθαλασσίων περιοχών
- Περιβαλλοντικά κριτήρια και συστήματα